

MILJÖ**Är du den innovatör/entreprenör som ska fixa miljön?**Sverige är på många sätt ett föregångsland... **Sidan 10****HÄLSA****Sämre soppa inom svensk sjukvård**Zaremba ger ett exempel med en man som under sina ... **Sidan 11****VETENSKAP****Nervceller som kontrollerar mod**Varför går vissa utan att tveka på lina mellan ... **Sidan 16****En tidning för alla/En avis for alle/A Newspaper for Everyone**

Info Express

Öresunds journal

Ar. 2, Nr.13, SEPTEMBER 2018, 24 SIDOR

www.infoexpress.se

KOSTNADSFRI (25kr - FRIVILLIGT!)

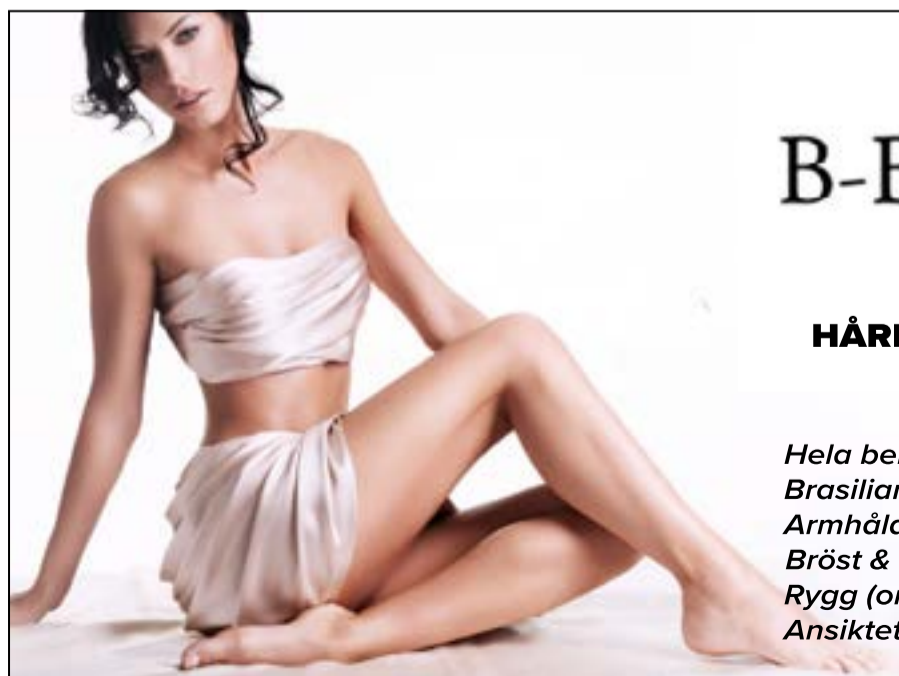
Violinist on a Bike – världsviolinist på Malmös gator

Justina Auškelytė sprider den klassiska musiken genom att spela gratis på olika ställen i Malmö.**Sidan 6-7**

Är City Gross Rosengård på väg mot konkurs?

*City Gross ligger i rättslig tvist med Trianon Rosengård Centrum AB, vilken bl.a. handlar om en skuld på över tio miljoner kronor för obetalda hyror, en siffra som ökar för varje dag.***Sidan 12**

”Det handlar om att jämföra med sig själv”.

*Det startade med ett litet enmansföretag med bara en brukare. Nu är A-Bas ett av Malmös ledande företag inom personlig assistans med omkring 200 anställda.* **Sidan 8-9**

B-Beauty Clinique

**HÅRBORTTAGNING, DIODLASER****Paketpris 4 tillfälle**

Hela ben (ord.pris 24000 kr) **9599 kr**
 Brasiliansk (ord.pris 10000 kr) **3995 kr**
 Armhåla (ord.pris 7600 kr) **2999 kr**
 Bröst & mage (ord.pris 13200 kr) **5199 kr**
 Rygg (ord.pris 13200 kr) **5199 kr**
 Ansiktet (ord.pris 10000 kr) **3999 kr**

WWW.BBEAUTY.SE

Mob: 0761 80 13 20

Malmö, Helsingborg och Göteborg

**Klarna**
Delbetalning

Bör vi kanske förändra hela valproceduren?

Detta nummer frångår vi våra principer för att kommentera det något bistra läge vi nu hamnat i. Det är helt enkelt nödvändigt. Redan förra valet påpekades att vi hamnat i en för svensk politik helt nytt läge; sedan bildandet av det socialdemokratiska partiet 1889 har de svenska valen handlat om vänster eller höger. Om än det funnits nyanser inom de båda blocken har väljarna i princip haft att ta ställning till två alternativ. Och sedan 1976, då antalet mandat ändrades från 350 till 349, har man kunnat vara säkra på att en sida (ett block) har fått majoritet.

Som väl numera är bekant för varje röstberättigad svensk är läget inte längre sådant. Numera har vi tre block, de tre största partierna med – i två fall – stödpartier. Detta innebär att det i princip är omöjligt för något block att få majoritet och det öppnar upp för en hel del tjuv- och rackarspel.

Årets val blev ingen överraskning. Officiellt avgjordes vem som ska styra Sverige under de kommande fyra åren, men eftersom inget parti och inga partikoalition fick egen majoritet blev det till syvende och sist politikerna – och alltså alla inte folket – som fick besluta om vem som får ynnesten att styra landet i detta prekära läge.

När denna tidning går i tryck har frågan om regeringsbildningen ännu inte avgjorts. Det är dock rimligt att det slutar i något av de följande alternativen:

- Vi fortsätter som det har varit de senaste fyra åren, d.v.s. en minoritetsregering där S styr med stöd av V och Mp (i eller bakom regering- en), vilken ständigt måste söka stöd från allianspartierna.
- Alliansen bildar minoritetsregering och hoppas på stöd från S och Mp mot att de lovar att inte spela SD i händerna.
- Alliansen bildar regering genom att frånga sitt vallöfte om att inte regera med SD som stöd; de får då klar majoritet.
- Vi får en ren högerregering med den (o)heliga alliansen M, SD och KD. En dylik regering skulle dock inte heller få majoritet, och svårt att få stöd från andra partier.
- L och C blir så förbannade på M och KD därför att de ens funderar

Is It Time for a New Election Procedure?

This issue we abandon our principles, to comment on the horrible situation we are in now. It is unavoidable. Already in connection with the last election it was pointed out that this situation is completely new in Swedish politics; since the foundation of the Social Democratic Party in 1889, the Swedish elections have been about left or right. Admittedly there have been nuances within the two blocs, but the voters have basically had to choose between two alternatives. And since 1976, when the number of mandates changed from 350 to 349, it has been certain that one side (bloc) has got the majority of the votes.

As is well known to all Swedes with voting rights these days, that is no longer so. Today we have three blocs, which means that it is on principle impossible for any of the blocs to get the majority, and this opens up for confidence tricks and scams.

This year's election was no surprise. Officially it was determined who will run the country during the next four years, but as no party and no party coalitions got majority, it all cooked up to the politicians – and thus not the people – deciding who will get the honour to run the country in this precarious situation.

When this paper is printed, the question of the formation of the government is not yet settled. It is, however, probable that it will land in one of these options:

- We continue as it has been the last four years, i.e. with a minority government in which S rules with the support of V and Mp – constantly seeking support from the Alliance parties.
- The Alliance form a minority government, hoping for support from S and Mp, promising them they will not do anything to help SD.
- The Alliance form a government by forgetting their promises not to govern together with SD; this means they will have a clear majority.
- We get a really right-winged government consisting of M, SD

and KD. Such a government would not get the majority either, and would have problems getting support from the other parties.

• C and L are so pissed off at M and KD for even considering such an option as the above, and therefore turn to S. This could result in a centre-oriented government with S, Mp, C and L. They would admittedly not get majority either, but the strength of such a government would be that they could seek support from both left and right.

• S, Mp and – above all – C and L, bite the bullet and form a left-centre government together with V. Such a government would get a clear majority. The question is, however, whether Jonas would be prepared to govern together with Jan and Annie, however many bullets they have bitten.

• S and Mp bites an even harder bullet and form a coalition government together with M, C and L (meaning the hardest bullet will be bitten by M). This means the government with the clearest majority: 236 mandates. The question is, however, whether such a government could work together.

• M forms a one-party government as it is the only alternative a majority could accept (M, C, L, KD and SD)

Det är kanske dags att införa en nyordning i svenska val, någonting som liknar t.ex. presidentvalet i Frankrike. Detta skulle innebära att vi fick två val:
Först ett riksdagsval, som genomförs precis som det nu gjorts, och sedan ett statsministerval mellan partiledarna i de tre partier som fått flest röster (i år således mellan Stefan Löfven, Ulf Kristersson och Jimmie Åkesson). Den som vinner detta val blir statsminister och får sedan fritt välja om hen ska vara smart och bilda en regering med brett stöd i riksdagen eller idealistisk och bilda en regering med brett stöd för sin egen politik. Det är kanske inte idealiskt, men det verkar ändå rimligare att folket får vara med och bestämma om regeringsbildningen.

It is perhaps time to introduce a new election procedure, something similar to e.g. the French presidential election. This would mean two elections:

First the parliament election, staged just as it has been done so far, and then a Prime Minister Election between the leaders of the three biggest parties in that election (i.e. this time it would mean Stefan Löfven, Ulf Kristersson and Jimmie Åkesson). The one winning this election will be the Prime Minister and may opt to be smart and elect a government with a broad support in the Parliament or to be idealistic and choose one with broad support for his own politics. It might not be ideal, but it seems more reasonable that we let the people decide about the forming of a government.

First the parliament election, staged just as it has been done so far, and then a Prime Minister Election between the leaders of the three biggest parties in that election (i.e. this time it would mean Stefan Löfven, Ulf Kristersson and Jimmie Åkesson). The one winning this election will be the Prime Minister and may opt to be smart and elect a government with a broad support in the Parliament or to be idealistic and choose one with broad support for his own politics. It might not be ideal, but it seems more reasonable that we let the people decide about the forming of a government.

First the parliament election, staged just as it has been done so far, and then a Prime Minister Election between the leaders of the three biggest parties in that election (i.e. this time it would mean Stefan Löfven, Ulf Kristersson and Jimmie Åkesson). The one winning this election will be the Prime Minister and may opt to be smart and elect a government with a broad support in the Parliament or to be idealistic and choose one with broad support for his own politics. It might not be ideal, but it seems more reasonable that we let the people decide about the forming of a government.

First the parliament election, staged just as it has been done so far, and then a Prime Minister Election between the leaders of the three biggest parties in that election (i.e. this time it would mean Stefan Löfven, Ulf Kristersson and Jimmie Åkesson). The one winning this election will be the Prime Minister and may opt to be smart and elect a government with a broad support in the Parliament or to be idealistic and choose one with broad support for his own politics. It might not be ideal, but it seems more reasonable that we let the people decide about the forming of a government.

First the parliament election, staged just as it has been done so far, and then a Prime Minister Election between the leaders of the three biggest parties in that election (i.e. this time it would mean Stefan Löfven, Ulf Kristersson and Jimmie Åkesson). The one winning this election will be the Prime Minister and may opt to be smart and elect a government with a broad support in the Parliament or to be idealistic and choose one with broad support for his own politics. It might not be ideal, but it seems more reasonable that we let the people decide about the forming of a government.

First the parliament election, staged just as it has been done so far, and then a Prime Minister Election between the leaders of the three biggest parties in that election (i.e. this time it would mean Stefan Löfven, Ulf Kristersson and Jimmie Åkesson). The one winning this election will be the Prime Minister and may opt to be smart and elect a government with a broad support in the Parliament or to be idealistic and choose one with broad support for his own politics. It might not be ideal, but it seems more reasonable that we let the people decide about the forming of a government.

Info Express Solutions HB. Org nr: 969778-9353

Kontaktuppgifter

Internet: www.infoexpress.se
E-post: redaktion@infoexpress.se
Hälsa på: hello@infoexpress.se
Telefon redaktion: 040 89 905
Mobil: 0739 23 29 69

Företagsannonser

W: www.infoexpress.se / www.xtakes.se
E: annonsering@infoexpress.se
jobb@infoexpress.se
M: 0761 888 442; 0739 232 969
Prenumerera på: prenumeration@infoexpress.se

Allt material i tidningen lagras digitalt. För ej beställt material ansvaras ej. De som sänder in material anses medge till digital lagring och publicering.



Specialistgynekolog
Estetisk gynekolog och
andra Estetiska behandlingar

Välkommen till Lotuskliniken - din privatgynekolog!

Vi har den senaste tekniken inom gynekologi och estetisk gynekologisk vård. Kliniken i Malmö drivs av Dr. Selma Mowazi, specialistgynekolog med över 25 års erfarenhet inom gynekologi i både den offentliga och privata sektorn.

Vi erbjuder snabba och akuta tider!

Lotuskliniken Malmö

Norregatan 4a, 211 27 Malmö

info@lotuskliniken.nu

www.lotuskliniken.nu

070-096 69 07

Öppettider:

Måndag-Fredag: 09.30 -18.00

webbsida:



YouTube



Att komma till Öresundsregionen

I förra numrets Ny i Sverige deklarerade vi att sidorna från och med detta nummer kommer att heta Ny i Öresund och att vi kommer att börja med att titta på olikheter mellan danskar och svenskar. Att sidorna numera heter Ny i Öresund är väl ganska tydligt. Däremot kommer vi inte att skriva om sådant vi redan gör på Öresundsidorna. Dessutom är ju likheterna är faktiskt mycket intressantare än skillnaderna.

Det är sagt att dessa sidor främst ska vara för de nyanlända i regionen, men att vi hoppas att de kan vara intressanta också för dem som bott hela sitt liv här. För den skull tänker vi idag titta på vad som händer när man kommer till Sverige eller Danmark.

Sedan Sverige beslutade om hårdare tag finns det nu färre skillnader länderna emellan vad gäller flyktingpolitiken. Så vad man än kan tycka om Sveriges nya hårdare linje, kan man i alla fall konstatera att det närmast de båda sidorna om Öresund. Samtidigt har ju de hårdare gränskontrollerna på den svenska sidan försvårat och försenat kommunikationen över sundet.

Trots allt finns det dock fortfarande en del skillnader länderna emellan. Dessa kommer att anges i texten.

Att komma hit

Egentligen är kanske denna del inte så intressant för en nyanländ, eftersom du måste ha gått igenom den för att överhuvudtaget ha en chans att få sitta med denna tidning i din hand. För fullständigheten, och för att också de som själv aldrig haft anledning att fly ska kunna hänga med följer här dock ändå en kort text om de första dagarna.

Det hela startar naturligtvis mycket tidigare, med långvariga händelser, som t.ex. konflikter, hot, arbetslöshet, klimatkatastrofer eller annat som gör att man till sist känner sig tvingad att bryta upp från sitt liv för att börja om i ett främmande land. Därefter följer en flykt som kan se ut på många olika sätt beroende på många olika faktorer. Och för att överhuvudtaget kunna komma till Danmark eller Sverige, måste man, i de allra flesta fall, först passera ett antal gränskontroller i Europa. Men till sist kommer man förhoppningsvis fram.

Det första mötet med det nya landet

Oavsett om du kommer till Sverige eller till Danmark blir du med största sannolikhet stoppad vid gränsen. Skulle du lyckas komma igenom nätet och ta dig in i landet utan att stoppas – vilket är långt ifrån omöjligt, då gränskontroller mellan olika Schengenländer sällan är hundra procentig – gäller ändå i princip samma sak som det som kommer nedan, eftersom om du inte gör det, kommer du att betraktas som illegal invandring, vilket dels innebär att många av dina rättigheter försvinner, dels att du avsevärt försämrar dina chanser att få stanna legalt.

När man stoppas vid gränsen har du i både Danmark och i Sverige två möjligheter: att informera polisen (eller, i Sverige, representant från Migrationsverket om sådan finns tillstådes) om att du vill söka asyl, eller vända om. Väljer man det förstnämnda förs man, i Sverige, sedan med buss till Migrationsverket, där man registreras. Vid högt tryck kan det hända att man får köa utanför, ibland i dagar. När man väl kommer fram får man ett slags ID-kort, som gör att man t.ex. får gå i skolan och få sjukvård. I Danmark är det polisen som ansvarar för registrering, inklusive foto och fingeravtryck. Därefter sänds man till asylcenter och ens sak behandlas. I båda länderna får man hjälp med bostad medan man väntar om man inte själv kan ordna det. Utredningen kan ta några månader, men ibland, särskilt i Sverige, kan det ta betydligt längre.

Asyl

Både Sverige och Danmark har skrivit under FN:s flyktingkonvention, vilket innebär att alla som har välgrundade skäl att vara rädda för förföljelse p.g.a. ras, nationalitet, religiös eller politisk uppfattning, kön, sexuell läggning eller tillhörighet till viss samhällsgrupp har rätt att få asyl. Asylutredningen handlar således främst om att ta reda på om dina skäl är tillräckligt välgrundade. Tidigare kunde en asylansökan i Sverige leda till permanent uppehållstillstånd, men numera leder en godkänd asylansökan i båda länder till tillfälligt uppehållstillstånd, i Sverige i tre år och i Danmark i två.

Om du löper risk att straffas med döden, utsätts för tortyr eller allvarligt skadas till följd av väpnad konflikt kan du få skyddsstatus (beskyttelsestatus). Då blir uppehållstillståndet i allmänhet lite kortare.

Om du begått krigsbrott, brott mot mänskligheten eller annat grovt brott, eller om du anses utgöra en fara för rikets säkerhet, kan du inte få asyl, varken i Sverige eller i Danmark. Däremot kan du få tillfälligt uppehållstillstånd, om du riskerar att dödas eller förföljas i hemlandet.

Naturligtvis kan man också söka uppehållstillstånd av andra anledningar än asyl p.g.a. flyktingstatus, t.ex. för att studera eller arbeta. Dessa ansökningar görs dock oftast från hemlandet.

Medan man väntar och efter

Nu kommer vi egentligen till de allra intressantaste bitarna. Nämligen vad man kan göra under – den ibland fruktansvärt långa – väntetiden, och framför allt efter att man fått ett beslut.

För dem som först väntat (och då kanske hunnit gå i skolan under lång tid, skaffat vänner i det nya landet o.s.v.) och sedan fått ett negativt svar på sin ansökan – vilket numera är de allra flesta i båda länderna (i Sverige bifölls 30 % av ansökningarna under de första sju månaderna i år och i Danmark ännu färre) – återstår i princip bara två saker, att återvända till den plats man en gång valde att fly från eller att leva i Sverige eller Danmark som s.k. illegal flykting. Att få asyl i annat land när man redan nekats i Sverige är i princip omöjligt (om man inte skickats vidare p.g.a. Dublinfördraget).

Denna artikelserie vänder sig dock inte främst till dem som nekats, utan till dig som antingen väntar på besked eller som nyligen fått ett positivt besked, och i de kommande numren kommer vi att presentera ett antal tips om hur man kan gå till väga för att klara sig så bra som möjligt i sitt nya hemland.

Coming to the Oresund Region

In last issue's New in Sweden we announced that from this issue the pages would be called New in Oresund and that we will start by looking at the differences between Danes and Swedes. That the pages are now called New in Oresund is hopefully evident, but we are not going to write about things we already write about on the Oresund pages. Besides, similarities are much more interesting than differences.

It is said that these pages are first and foremost for the newcomers in the region; but that we also hope they might be interesting for someone who have lived here their whole life. Because of that we will today look into what happens when you arrive in Sweden or in Denmark.

Since Sweden decided to go rougher, there are actually less differences between the countries when it comes to refugee politics. So whatever you may think about the new tougher line, you may at least appreciate that it has brought the two sides of Oresund closer. At the same time, however, the harder border controls on the Swedish side have compounded and delayed communications over the Sound.

But, despite the Swedish change, some differences still remain. These will be pointed out in the text.

To Get Here

Perhaps this part is not really interesting to a newcomer, as you must have gone through it all to get the chance to hold this paper in your hands. To be complete, though, and to give also the ones who have never had a reason to flee a chance to follow, her comes a shorter text about the first days.

Of course it starts much earlier, with long-term incidents, such as conflicts, threats, unemployment, environmental catastrophes or other things that forces people to leave their lives and start anew in a foreign country. Then follows the long journey, which may look very differently due to many different factors. And to be able to come to Sweden or Denmark at all, you have to, in most cases, pass through a lot of border controls in Europe. Finally you hopefully arrive, though.

The First Encounter with the New Country

Notwithstanding whether you come to Sweden or to Denmark, you will most likely be stopped at the border. Would you manage to get into the country without being stopped – which is far from impossible as the borders between Schengen countries are seldom watched 100 per cent – the following is still valid, as if you don't do it you will be seen as an illegal immigrant, which makes many of your rights disappear and your chance to be able to stay legally will deteriorate.

When stopped at the border, in Sweden as well as in Denmark, you have two options: to inform the police (or, in Sweden, a representative of Migrationsverket, if any of them are there) that you are asking for asylum, or turn around. In Sweden you then are transported by bus to Migrationsverket, where you are registered. When the pressure is high, you may have to wait – in some cases for days – outside. When inside, you will get some sort of an ID so that you may go to school and seek medical help. In Denmark the police handle the registrations, including picture and fingerprints. After that, you are sent to an asylum centre, and your case is being treated. In both countries you will get help with somewhere to live while waiting, if you cannot arrange it yourself. The inquiry can take a couple of months, but sometimes, especially in Sweden, it may take much longer.

Asylum

Both Sweden and Denmark have signed the UN Refugee Convention, which means that everyone who has justifiable grounds to be afraid of persecution because of race, nationality, religious or political opinion, gender, sexuality, or membership of a certain social group, has the right to get asylum. Thus, the asylum inquiry is about finding out whether your grounds are justifiable enough. Earlier on, asylum in Sweden could mean permanent residence permit, but nowadays an asylum application can only lead to a temporary residence permit, in Sweden for three years, in Denmark for two.

If you are at peril of being killed, tortured or seriously wounded because of an on-going armed conflict, you may be granted protection status. Then the residence permits will be somewhat shorter.

If you have committed war crimes, crimes against humanity or other vile crimes, or if you are considered a threat to the nation, then you cannot get asylum. However, if you risk being killed or persecuted in your home country, you may be granted a temporary residence permit.

Of course you may also apply for residence permits on other grounds than asylum, as e.g. to study or to work. But these applications are normally made in your home country.

While Waiting, and Afterwards

Now we come to the really interesting part, i.e. what to do during the – often horribly long – waiting time, and, above all, after you have got your verdict.

For those who first waited (and during that time maybe gone to school and got new friends in the new country etc.) and then get a negative verdict – which nowadays is the most common in both countries (in Sweden only 30 % of the applications were approved, and in Denmark it was even fewer) – only two options remain, to return to the place you once chose to flee from or to stay illegally. To get asylum in another country when already having been denied in Sweden, is practically impossible (if not sent away according to the Dublin Regulation).

This series of articles is, however, not for the ones who were rejected, but for you who either wait for a verdict or who got your asylum application approved. And in the next issues we are going to present a number of tips on how to act to get along as well as possible.

Mats Björling
mats.bjorling@infoexpress.se

Fler ungdomar kan omfattas av nya *More youths may be covered by the gymnasielagen*



Migrationsverket har beslutat att ensamkommande barn som anländer till Sverige före den 24 november 2015, men som fick asylansökan registrerad hos Migrationsverket först efter detta datum, under vissa omständigheter kan omfattas av den nya gymnasielagen.

– Om det finns en tjänsteanteckning hos ankomstkommunen, där det framgår att man uttryckt en vilja att söka asyl, och som är daterad innan den 24 november 2015, kommer vi att utgå från det tidigare datumet, säger Anna Lindblad, rättslig expert vid Migrationsverket.

Ytterligare en förutsättning är att den sökande senare bekräftat sin vilja att söka asyl i kontakten med Migrationsverket och att detta gjorts i nära anslutning till den första viljeyttringen.

Som huvudregel krävs skriftlig dokumentation som indikerar att man ville söka asyl i Sverige, och som daterats hos kommunen innan den 24 november 2015, men Migrationsverket kommer även att titta på annan bevisning.

Det är Migrationsverket, Polismyndigheten, Kustbevakningen och Tullverket som är behöriga myndigheter att ta emot asylansökningar.

– Med den exceptionella situation som rådde i november 2015, där Migrationsverket inte hann med att registrera ansökningar i takt med att asylsökande anlände till Sverige, är vår bedömning i det här fallet ändå att även en kommun får anses behörig att lämna viljeförklaringen till Migrationsverket, säger Anna Lindblad.

Ett mycket stort antal människor anlände samtidigt till tågcentraler och färjeterminaler under denna period. Det innebar att många ensamkommande barn skjutsades till ankomstboenden oavsett om de hunnit registrera sin asylansökan eller inte. De sista två veckorna i november och första veckan i december 2015 registrerades runt 4 000 asylansökningar som gällde ensamkommande barn.

– Uppskattningsvis var det några hundra bland dessa som registrerade sin asylansökan i efterhand, men någon exakt siffra har vi inte, säger Anna Lindblad.

Alla de övriga villkoren som gäller för nya gymnasielagen, exempelvis att man fått avslag på sin asylansökan och fått vänta över 15 månader på sitt beslut, ska också vara uppfyllda för att man ska omfattas.

Sedan den 18 juli 2018 avvaktar Migrationsverket med att fatta bifallsbeslut när det gäller den nya gymnasielagen. Orsaken är att verket avvaktar rättslig vägledning från Migrationsöverdomstolen.

– Men ansökningstiden löper fortfarande och 30 september är sista datum för att ansöka. Därför är det bra att lämna in sin ansökan så snart som möjligt till Migrationsverket, säger Anna Lindblad.

Källa: www.migrationsverket.se

More youths may be covered by the new law on upper secondary education

The Swedish Migration Agency has decided that unaccompanied minors who had arrived in Sweden before 24 November 2015, but whose asylum application was registered with the Swedish Migration Agency after this date, may under certain circumstances be covered by the new law on upper secondary education.

– If there is an official note at the arrival municipality, which clearly states that you have expressed your will to apply for asylum, and it is dated before 24 November 2015, we will use that earlier date, says Anna Lindblad, legal specialist at the Swedish Migration Agency.

Another condition is for the applicant to have later confirmed his/her will to apply for asylum when contacting the Swedish Migration Agency and that this must have been done in close connection with the first manifestation of the applicant's intent.

In general, written documentation indicating that you wanted to apply for asylum in Sweden dated at the municipality before 24 November 2015 is required, but the Swedish Migration Agency will also consider other evidence.

The Swedish Migration Agency, Swedish Police, Swedish Coast Guard and Swedish Customs are the competent authorities dealing with asylum applications.

– Given the exceptional situation in November 2015, where the Swedish Migration Agency did not have sufficient time to register applications as asylum seekers arrived in Sweden, our assessment in this case is that even a municipality may be deemed competent to submit the letter of intent to the Swedish Migration Agency, says Anna Lindblad.

A very large number of people arrived at train stations and ferry terminals at the same time in this period. This meant that many unaccompanied minors were taken to reception accommodation centres regardless of whether they had managed to file their asylum application. In the last two weeks of November and the first week of December 2015, around 4,000 asylum applications were filed for unaccompanied minors.

– It is estimated that there were a few hundred of those who filed their asylum application afterwards, but we do not know the exact number, says Anna Lindblad.

All other conditions that apply with the new law on upper secondary education, such as having your asylum application rejected and waiting more than 15 months for the decision, must also be met in order to be covered by the new law.

Since 18 July 2018, the Swedish Migration Agency has decided to delay decisions to grant residence permits in connection with the new law on upper secondary education. The reason is that the Migration Agency is waiting for legal guidance to be provided by the Migration Court of Appeal.

– But the application period is ongoing and 30 September is the final deadline for applying. Therefore, it is good to submit your application to the Swedish Migration Agency as soon as possible, says Anna Lindblad.

Nya gymnasielagen 1 juli till 30 september

Sveriges riksdag har fattat beslut om nya bestämmelser i den så kallade gymnasielagen. De nya bestämmelserna gör det möjligt för dig som har fått avslag på din asylansökan att ansöka om uppehållstillstånd för gymnasiestudier. För att omfattas av de nya bestämmelserna måste du uppfylla vissa krav. Lagändringen är tillfällig och ansökan måste skickas in mellan den 1 juli och 30 september 2018.



Violinist on a Bike – World Violinist in the Streets of Malmo

If you have been observant you have already ready about her, online, at www.infoexpress.se, the Lithuanian violinist Justina Auškelytė who since mid August has been riding around Malmo on her bike with her precious violin on her back, stopping in shops, parks, squares and other places, to give Malmo residents the opportunity to listen to beautiful live classical music, so we'll do our best to give you further information on these pages.

The project is first and foremost a way to spread classical music, but to Justina it is also a way of getting to know Malmo, the town to which she moved in the beginning of the year.

“Lately I've been looking for new and alternative ways to bringing classical music closer to people and present it in a different way,” she says with a smile. “At the same time, since I returned to Malmo I had started looking for a bike, because if you are in Malmo you have to have a bike; it is a perfect city for biking and it is a completely different city when you have a bike compared to if you don't. Somehow everything came into place and one day when practising at home, the idea just came into my head: ‘Violinist on a Bike’. A week later I got my bike, and I started this tour around Malmo.”

For now the only Violinist on a bike in the world just tours in Malmo, but as she has been received so very positively, she can see herself biking around other cities in the future.

Justina Auškelytė was born in Vilnius, Lithuania, in a musical home. All her sisters were involved in music and her father sang in a choir and was planning to become a choir conductor before changing direction to psychology.

She started playing piano when she was around three years old. “It was more like music kindergarten. We were playing, like a game. It was not really studying, but we started to learn music, to know music,” she says. When she was five she started to play the violin and since then she has always seen herself as a violinist. No other alternative seemed realistic to her. More and more of her life was about the violin, and when she was fifteen, she started going back and forth to Italy where she studied for the Russian violinist Pavel Berman. Italy, by the way, plays an important role in her life: she speaks Italian fluently, the pianist with whom she has established a duo is Italian and so is her husband. The latter is an Italian living in Malmo, which is the real reason to why we now can enjoy her virtuosity in our streets.

The studies in Italy went on for many years, but when she was 23 she moved to the USA to study at the prestigious Juilliard Academy, on Manhattan in New York, something she had been dreaming of her entire life.

We sit at an outdoor café in Davidhall's Square, where Justina has just taken a break from her playing in shops in the vicinity to enjoy a quick lunch. If it is due to her being polite towards me or her being so caught up in the discussion I am not to say, but when we finish the interview more than an hour later, she has barely touched her lunch.

The rain slowly starts drizzling on the awning we sit under and some few speedsters pass, making noise, but we are not particularly disturbed. When having dealt with the introductory and basic parts, the discussion goes to things concerning Justina as a musician, as well as music in general.

I begin this part with the somewhat silly question why the violin is the best instrument. She answers – perhaps not unexpectedly – that it is not certain at all that it is so. “Every instrument has its own characteristic and its own special sound that contributes to the whole,” she smiles dreamily. “But of course I hope I make the violin the best instrument. At the same time I love the piano. The piano covers so much and can be its own accompaniment in quite a different way than the violin. But the violin has other advantages. Firstly you can bring it with you; a pianist, e.g. always has to get used to a new instrument at every concert. Secondly, the violin has a wonderful tune, from the low register, very close to the human voice, to the high, intense register. They say string instruments are the instruments of Heaven. And the violin is so sensitive, which possibly also makes it harder. But perhaps it also allows you to put your soul into it in another way.”

I continue with yet another silly question about who is the world's best composer. Justina chooses to answer that question by quoting another violinist who was asked the same thing: “The best piece is the piece I'm playing right now.” Because that is how it is,” she says.



“If it is not like that, I don't put in everything, which will make it all collapse.”

She sees herself as a romantic violinist, as she prefers the romantic era, but of course she wants to interpret every piece according to its characteristics. Right now – on her little bike tour – she mainly plays Bach, and he is hardly to be viewed as a romantic.

When not playing, she of course listens to a lot of music. Most of all she – naturally – listens to classical music. But she cannot do anything else when listening to classical music. She becomes totally absorbed and stops doing other things. E.g. to read and listen to classical music is impossible. At those times, other kinds of music work much better. However, she cannot listen to music that is too simple or meaningless, which includes a lot of the contemporary music. She mentions Queen, Michael Jackson, David Bowie and – somewhat surprising – Guns n' Roses as artists she can listen to while reading. And she listens to quite a lot of Jazz.

After a while we start talking about her role in musical contexts. The violinist often has, as does the lead guitarist in rock music, the starring role, even when not intended, and she admits that many people sees the duo she often plays in as a violinist with accompaniment, although they absolutely see themselves as two equal parts of a group. They are a duo with piano and violin and nothing else. The writer dares a comparison with the athlete world: The violinist and the lead guitarist are like the scoring forward who gets all the attention although the rest of the team is as important. On the other hand the forward sometimes has to defend, and this leads us to the question about what position she prefers, as a part of a duo, as a soloist in a symphony orchestra or as one of many violinists in an orchestra or a an ensemble. She sees virtues in all positions. It is, admittedly, nice to be a soloist both because you're in the spotlight and because you're in control. On the other hand it's lovely to play in a small chamber group such as her violin and piano duo, where they can discuss on equal grounds and where they know each other's musicality through and through. And to be a part of a greater musical context, perhaps especially in an ensemble or chamber orchestra where there is no conductor, where you may discuss the music on a really high level, is also great.

Within the nearest future she has the project Violinist on a Bike and a lot of practising to do for upcoming jobs. But she is constantly looking for new projects, new gigs, new ways of interpreting music and new ways of reaching the greater public. Perhaps this is a start for you, dear reader. Via the link below, you can listen to Justina playing. And then you can go downtown to listen to her live.



Violinist on a Bike – världsviolinist på Malmös gator

Om ni varit uppmärksamma har ni redan läst om henne, online, på www.infoexpress.se, den litauiska violinisten Justina Auškelytė som sedan mitten av augusti cyklat runt i Malmö med sin dyrbara violin på ryggen för att stanna till i butiker och parker, på torg och andra platser, för att ge malmöborna möjlighet att lyssna till underbar klassisk musik live, så vi ska göra vårt bästa för att ni ska få ytterligare information på dessa sidor.

Projektet syftar främst till att sprida den klassiska musiken men för Justina är det också en möjlighet att bättre lära känna Malmö, staden hon flyttade till i början av året.

“På senare tid har jag letat efter nya och alternativa sätt att föra klassisk musik närmare människor och presentera den på ett annorlunda sätt”, säger hon med ett leende. “Samtidigt hade jag sedan jag återvänt till Malmö, börjat leta efter en cykel, för om du bor i Malmö måste du ha en cykel; det är den perfekta cykelstaden och den är helt annorlunda beroende på om du har en cykel eller inte. På något sätt föll allt på plats och en dag när jag övade hemma kom idén plötsligt till mig: ‘Violinist on a bike’. En vecka senare fick jag min cykel och då startade jag mitt projekt.”

Just nu turnerar världens enda cyklande violinist bara i Malmö, men mottagandet har varit så positivt att hon mycket väl kan tänka sig att göra samma sak i andra städer i framtiden.

Justina Auškelytė föddes i Vilnius i Litauen i ett musikaliskt hem; alla hennes systrar sysslade med musik och hennes pappa sjöng i kör och hade planer på att utbilda sig till kördirigent, innan han i stället valde psykologin.

Hon började spela piano i treårsåldern. “Det var mer som musikdagis. Vi lekte musik. Det var inte direkt studier, men vi fick helt enkelt lära känna musiken”, säger hon. När hon var fem började hon spela fiol och sedan dess har hon sett sig som violinist. Inga andra alternativ har varit rimliga för henne. Mer och mer av hennes liv handlade om violinen, och när hon var femton började hon åka fram och tillbaka till Italien, där hon studerade för den ryske violinisten Pavel Berman. Italien spelar för övrigt en mycket stor roll i hennes liv; hon talar italienska flytande och såväl pianisten i den duo hon ofta uppträder i och hennes make är italienare. Den senare en italienare bosatt i Malmö, vilket alltså är den egentliga anledningen till att vi nu kan njuta av hennes virtuositet på våra gator.

Studierna i Italien höll hon på med i flera år, innan hon vid 23 års ålder flyttade till USA och började studera på den prestigefyllda Juilliard Academy, på Manhattan i New York, något hon drömt om i hela sitt liv.

Vi sitter på ett utomhuskafé vid Davidhalls torg, där Justina tagit en paus från sina framträdanden i butiker i omgivningen för att immunblunch. Om det är av artighet mot mig eller för att hon blir så uppslukad av det vi talar om, vågar jag inte säga, men klart är att när vi avslutar intervjun en dryg timme senare har hon knappt rört sin lunch.

Regnet börjar så sakteliga dugga på den utskjutande markisen vi sitter under och några enstaka farddårar drar förbi i alldeles för hög hastighet, men det stör oss inte nämnvärt. När vi klarat av det inledande och grundläggande förs diskussionen vidare och rör sig från Justina som musiker till musik i allmänhet.

Jag inleder denna del med den något korkade frågan om varför just violinen är det bästa instrumentet. Hon svarar – kanske inte helt oväntat – att den inte alls säkert är det bästa instrumentet. “Alla instrument har sin egen karaktär och sina egna unika klanger som bidrar till helheten”, ler hon drömskt. “Men självklart hoppas jag att jag gör violinen till det bästa instrumentet. Samtidigt älskar jag pianot. Pianot täcker så mycket och kan vara sitt eget ackompanjemang på ett helt annat vis än violinen. Men violinen har andra fördelar. För det första kan du alltid ha den med dig; en pianist, t.ex., måste alltid vänja sig vid ett nytt instrument för varje konsert. För det andra har violinen en underbar ton, från det låga registret som ligger väldigt nära den mänskliga rösten till ett väldigt högt och lidelsefullt register. Man brukar säga att stränginstrument är himmelens instrument. Och violinen är så mycket känsligare, vilket kanske också ibland innebär att det är svårare. Men det ger dig kanske också större möjlighet att besjåla tonen”.

På den nästan lika korkade frågan om vilken kompositör som är



världens bästa, väljer hon att citera en annan violinist som fick samma fråga: “Det bästa stycket är det jag spelar just nu”. “För så är det”, säger hon. “Om det inte är så, lägger jag inte in hela min själ, och då faller stycket pladask.”

Hon ser sig gärna som en romantisk violinist då hon föredrar romantiken, men naturligtvis vill hon tolka varje stycke utifrån dess karaktäristik. Just nu – på sin lilla tour – spelar hon företrädesvis Bach, vilken knappast kan räknas till romantikerna.

När hon inte spelar lyssnar hon naturligtvis mycket på musik. Allra mest lyssnar hon – naturligtvis – på klassisk musik. Men hon klarar inte av att göra någonting annat när hon lyssnar på just klassisk musik. Hon går helt upp i musiken och slutar göra allt annat. Att t.ex. läsa och lyssna på klassisk musik är omöjligt. Då funkar det mycket bättre med på annan typ av musik. Hon har dock ett krav på att det inte får vara för simpelt och meningslöst, vilket hon upplever att mycket av popmusiken just nu är. Hon nämner t.ex. Queen, Michael Jackson, Bowie och – lite överraskande – Guns n' Roses bland artister hon kan lyssna på medan hon t.ex. läser. Och hon lyssnar en hel del på jazz.

Efter en stund börjar vi diskutera hennes roll i musikaliska sammanhang. Violinisten har ju ofta, precis som sologitarristen i rockmusik, en framträdande roll, även när det inte är tänkt så, och hon medger att många ser duon hon ofta spelar i som violinist med ackompanjator, trots att de själva helt och hållet upplever sig som jämlikar. De är en duo med violin och piano och ingenting annat. Skribenten vågar sig på en jämförelse med idrottsvärlden: Sologitarristen och violinisten är som den målsprutande anfallaren som får all uppmärksamhet trots att hela laget egentligen är lika viktigt. Men å andra sidan kan det ju hända att anfallaren ibland får gå ner och spela försvarare, vilket leder mig in på frågan om när hon trivs bäst, som del av en duo, som solist i en symfoniorkester, eller som en bland många violinister i en orkester eller en ensemble. Hon ser fördelar i alla rollerna. Visst är det underbart att vara solist, både för att man har allt ljus på sig och för att man ganska tydligt kan styra den musikaliska riktningen. Å andra sidan är det underbart att spela i en liten grupp som hennes violin och piano-duo, där de kan diskutera allt på en jämlik nivå och där de känner varandras musikaliska uttryck utan och innan. Och att vara en del av ett större musikaliskt sammanhang, och kanske då främst i en ensemble eller kammarorkester där man ofta inte har en dirigent utan måste diskutera allt på en hög musikalisk nivå, är också underbart.

Inom den närmaste framtiden har hon dels projektet Violinist on a Bike, dels kommande jobb som hon måste öva inför. Men hon letar ständigt efter nya projekt, nya spelningar, nya sätt att tolka musiken och nya sätt att nå ut till den breda publiken med klassisk musik. Kanske detta är en start för dig, kära läsare. Via länken nedan kan du gå in och lyssna på henne. Och sedan kan du ge dig ut på stan och lyssna på henne live.

Mats Björling
mats.bjorling@infoexpress.se

”Det handlar om att jämföra med sig själv”

Det startade med ett litet enmansföretag med bara en brukare. Nu är A-Bas ett av Malmös ledande företag inom personlig assistans med omkring 200 anställda.



Marjut Mansouri, grundare och ägare av A-BAS. Foto: Mats Björling

Första gången jag hörde A-BAS nämnas uttalades det ”Abbas”, vilket fick mig att tro att det handlade om ett arabiskt företag. Ägaren och grundaren Marjut Mansouri medger att jag är långt ifrån den första som gjort denna koppling, och det stör henne inte. Tanken bakom namnet är dock en helt annan. A-Bas innebär nämligen att ”Alla basar”, d.v.s. att alla har samma rättighet och möjlighet att styra över sitt liv och ha synpunkter.

Ursprunget till namnet går att finna i det första företaget Marjut startade, Basteam, där teamet bestod av assistenterna och basen för verksamheten var hennes dotter, som sedan hon drabbats av reumatisk feber varit rullstolsburen och knappt kan använda sina händer.

Marjuts dotter var från början med i en försöksverksamhet i SMIL (Samarbetsorganisationen för Malmö Independent Living). Politikerna hade bestämt att de svårast sjuka personerna, en grupp på 10 – 15 personer, skulle få assistans, och bland dessa fanns alltså Marjuts dotter.

Dottern ville dock vara ensam i ett företag och själv kunna styra sitt liv. Därför lämnade de SMIL och startade Basteam 1994. Eftersom Marjut hade hjälpt andra ville de också vara med, och detta ledde alltså till att A-BAS startades tre år senare.

Kampen för allas lika rätt och för att människor med funktionsnedsättning skulle få rätt till assistans började dock mycket tidigare. Marjut beskriver sig som en från början ganska vanlig människa med vanliga intressen, även om hon alltid varit intresserad av människor från olika kulturer och alltid velat hjälpa till. Och så var det fram till att hennes dotter i treårsåldern drabbades av reumatism. Då blev dotterns välbefinnande överordnat allt.

Hon gick med i RBU (Riksförbundet för Rörelsehindrade Barn och Ungdomar), där hon fick mycket kunskap, bl.a. från de, som hon uttrycker det, ”fantastiska läkarna” som utbildade dem i olika diagnoser. Där var de också en grupp föräldrar som gemensamt kämpade för sina barns rättigheter. De insåg att kommunen ville att deras barn så småningom skulle få hemtjänst, och det var de inte så intresserade av; yngre människor ska själva få välja sina assistenter och villkoren ska se annorlunda ut än hur det ser ut i hemtjänsten. De ska helt enkelt få den hjälp de är i behov av.

Hon var med och byggde upp habiliteringen och skolan och hon

satt med i handikapprådet tillsammans med politikerna och till slut satt hon alltså med två bolag, ett för sin dotter och ett för alla andra med rätt till assistans.

I början var det naturligtvis tufft att få verksamheten, som i början bestod av Marjut och några få assistenter – att gå runt. Hon hade dessutom valt en inriktning; eftersom hon själv är av utländsk börd – född i Alingsås av finsk mamma och rysk pappa – ville hon väldigt gärna hjälpa människor från andra kulturer. Sverige hade fått en så unik lag (LSS – Lagen om Stöd och Service till vissa funktionshindrade – som kom 1993) och hon kände att det var viktigt att erbjuda alla denna möjlighet, för ju tidigare du fångar upp människan, ju större är chansen att det ska bli bra. Det var alltså barnen, och då kanske främst barnen från andra kulturer, hon inriktade sig på först.

”Vi har ett väldigt gott rykte”, konstaterar Marjut. Detta har gjort att brukarna själva söker upp företaget. ”Jag tror att det främst beror på två saker; att vi alltid gör det där lilla extra och att personalen här är väldigt kunnig. Vi har aldrig satt det som ett egentligt krav, men med undantag av sjukgymnast och revisor har samtliga här på kontoret någon i sin närhet med funktionsnedsättning. Det gör att vi mycket lättare än andra kan sätta oss in i och förstå brukarnas situation.”

När jag frågar vad ”det där lilla extra” innebär, bryter Rukhaya Al Kuraiti in med ett skratt. ”Nästan vad som helst, faktiskt. Det spelar ingen roll när på dygnet eller vad det handlar om. Om Marjut kan hjälpa gör hon det”, ler Rukhaya och ger flera exempel på hur Marjut arbetat mitt i natten för att hjälpa en brukare. Men det handlar också om att hjälpa till med boendet, att utbilda personalen och att se till att varje brukare får den assistent den vill ha. Detta är t.ex. extra viktigt om en brukare inte kan svenska och behöver assistent med samma språk. Denna assistent får då också utbildning på sitt språk.

”Vi har aldrig behövt anlita tolk”, inflikar Nesrin Rahbi, ”och bara där har vi sparat Malmö kommun många miljoner. Men det handlar främst om att vi på det viset får direktinformation och vet precis vad de varit med om. Inom företaget finns svenska, balkanspråken, arabiska, polska, kurdiska, persiska, somaliska och finska”

Just denna vilja att alltid göra sitt yttersta beskriver också företagets utveckling.

”När vi hade tio brukare, då tyckte jag att det var ganska lagom”, säger Marjut. ”Men sedan när nummer 11 kom, då var det helt annorlunda. Och då blev jag så nyfiken. Och snart hade vi 20 brukare. Då kändes det precis lagom. Men så kom ju nummer 21 och då blev det ju samma sak. Den ena är ju inte den andra lik och man vill ju hjälpa alla.”

Idag har företaget kring 40 brukare – människor från Sverige och många andra kulturer, från 6 till 73 år – och det känns ganska lagom, men det är väl inte troligt att Marjut kommer att kunna säga nej när den 41:e brukaren dyker upp.

”Det är hennes största problem”, skrattar Rukhaya Al Kuraiti igen, ”detta att hon inte kan säga nej. Hon jobbar alltid med hjärtat. Okej, vi jobbar med människor och det är viktigt att ha med hjärtat, men som chef borde hon ändå följa vissa strängare regler, men det brukar hon aldrig klara. Hon är helt enkelt för snäll.”

”Ibland hamnar hon i situationer hon inte skulle ha hamnat i om hon inte varit så snäll”, fyller Nesrin Rahbi i med ett leende.

”Vi måste vara hårdare än chefen, så vi får fler fiender”, skrattar Rukhaya.

Det goda ryktet – och kanske oförmågan att säga nej – har gjort att företaget växer och frodas. ”Men såklart har vi också fiender, människor som inte är lika förtjusta i det vi gör. Och det finns alltid människor som vill värva kunder, och med hjälp av t.ex. släktingar eller gode män, försöker flytta våra brukare och deras assistenter över till sig. Det är en hotbild som ständigt finns närvarande.”

A-BAS, som alla assistansföretag, finansierar sin verksamhet med pengar från staten. De får betalt per beviljad timme av kommunen eller Försäkringskassan (beroende på omfattning), men det innebär absolut inte att kommun eller Försäkringskassa är deras uppdragsgivare, betonar Marjut. ”Det är brukarna som är våra uppdragsgivare och kunder. Det är de som söker upp oss, och när de kommer går vi igenom deras behov. Det görs sedan en mängd utredningar, tillsammans med Försäkringskassan, och dessa utredningar, tillsammans med det som redan finns dokumenterat, utgör sedan beslutsunderlag för Försäkringskassan som beslutar om hur många timmar man får.”

Men visst innebär det att A-BAS är en del av det som på senare år diskuterats allt mer, nämligen Vinster i välfärden. Jag frågar henne hur hon ser på hela den debatten, och hon tror absolut att det är bra att det finns ett vinsttak. ”Visst måste företagen få göra en vinst, så att man kan utveckla företaget, bli bättre och ha ett reservkapital. Dessutom behövs en buffert eftersom utbetalningar av assistansmedel ofta fördröjs. Men det är inte det vi fokuserar på; ett vinsttak kan behövas för när riskkapitalbolag går in i branschen bara för att göra vinst ställer det bara till. Det måste finnas hjärta med.”

A-BAS är såväl IfA-godkända som ISO-certifierade, vilket är ganska ovanligt bland assistansbolag. ”Vi har ju från början varit med i IfA, Intressegruppen för Assistansberättigade, och där har vi också fått en stor grupp människor att samverka med. De tar det politiska arbetet att jobba med politiker och tjänstemän och det innebär också att så fort minsta förändring sker blir vi informerade om det. Detta gör att jag numera kunnat släppa på den kamp jag förde innan A-BAS startade och vi kan koncentrera oss på vårt arbete här. Vårt mål är ju att varje människa ska få hjälp utifrån sina behov, att vi ska stärka den enskilde. Och vi har ett speciellt program för barnen som vuxit fram under tiden. Det har blivit allt tydligare att man måste få en kontakt med barnen så att de kan uttrycka vad de har för önskemål. Målet är naturligtvis att de ska få rätt hjälp.”

Utvecklingen av synen på funktionsnedsättningar har sedan 2013 helt vänt, tycker all de tre kvinnorna jag intervjuar. Efter att dessa människor fått det allt bättre och samhällets syn drastiskt förändrats positivt, har det nu blivit allt svårare för människor som föds med en funktionsnedsättning eller blir skadade senare i livet. ”Samhällets syn har blivit hårdare på de insatserna. Överallt ser vi besparingar”, konstaterar Marjut. ”Det har helt enkelt blivit svårare för denna grupp att få sina behov tillgodosedda. Det har blivit så hårt och man måste redovisa varje sekund.”

”Allra värst drabbas de som har osynliga funktionsnedsättningar



Marjut och delar av teamet. Foto: Mats Björling

som t.ex. autism”, konstaterar Nesrin Rahbi. ”Sitter du i rullstol är det betydligt lättare att få hjälp.” I kampen för att sätta dit fuskarna har kraven nu blivit så orimligt hårda att det nästan är löjeväckande.

”Yttertröjan, till exempel”, säger Rukhaya Al Kuraiti, ”räknas inte som grundläggande behov. Dit räknas bara de kläder som är närmast kroppen. Så ska man följa det resonemanget ska alltså brukarna få hjälp med underkläder, och sedan ska de gå ut i vinterkylan. Om du är funktionshindrad har du bara rätt att ha på dig kalsonger, trosor, behå och kanske ett linne.”

”Likadant är det med brukare som behöver hjälp med att matas”, inflikar Nesrin Rahbi. ”Enligt de regler som gäller ska assistenten bara ha betalt för den tid det tar att stoppa in maten i munnen. Medan brukaren tuggar och sväljer ska assistenten vara obetald.”

”Samma sak gäller vid toalettbesök”, konstaterar Rukhaya Al Kuraiti. ”Ett toalettbesök får bara ta två minuter. Så om en brukare tar 30 minuter ska alltså assistenten vänta obetald i 28 minuter. Det blir väldigt svårt att attrahera assistenter med sådana arbetsvillkor. De enda som kan acceptera att arbeta så är nära och kära.”

”Det är väldigt hård matematik”, konstaterar Marjut Mansouri. ”Och så var det inte tidigare.”

”I grund och botten handlar det om att man vill ha bort assistenterna och flytta de vårdberoende till ett boende, eftersom man ser det som ett billigare alternativ”, tror Marjut. Men egentligen är det inte billigare. Forskaren Hans Knutsson vid Lunds universitet har på RBU:s uppdrag räknat på vad alternativet till personlig assistans skulle kosta. Han konstaterar att om personlig assistans helt skulle försvinna kan samhällets kostnader öka med så mycket som 8,4 miljarder kronor.

Trots utvecklingen är dock Marjut inte orolig för framtiden. ”Jag tror ändå att det grundläggande hos varje människa med en sund hjärna är att den som behöver hjälp också ska få hjälp. Jag tror att du och jag kan avstå viss ekonomi för att den människan ska få hjälp. Den människan har ju inte valt att bli sjuk. Och vilka föräldrar ska våga föda barn om man inte kan få assistans? Jag tror att människor har en empati, har en känsla för att den som har ett behov ska få sin hjälp. Jag tror ingen kan vara avundsjuk på det.”

”Det handlar om att jämföra med sig själv”, konstaterar Rukhaya Al Kuraiti. ”Hur skulle du vilja leva? Vi kan ju inte förvänta oss att de ska leva sämre än vi själva.”

”It All Comes Down To Comparing With Yourself”

Read the interesting reportage about A-BAS, who specialises in helping people, in English, on our website www.infoexpress.se.

Mats Björling
mats.bjorling@infoexpress.se

Är du den innovatör/entreprenör som ska fixa miljön?

Sverige är på många sätt ett föregångsland vad gäller innovation och entreprenörskap på miljösidan. Om detta beror på – som regeringar på båda sidor blockgränser hävdar – att det görs mycket satsningar på innovation från regeringshåll, om det ligger i det nordiska kynnnet och svenska miljömedvetenheten eller om det beror på vilka naturresurser vi har och inte har, ska låtas vara osagt. Tydligt är dock att Sverige är ledande vad gäller miljöinnovationer. I den senaste rapporten från WWF och Cleantech Group – Global Cleantech Index 2017 – placerar sig Sverige trea i världen.

Sverige får höga poäng på många av de kriterier som rapporten utgår ifrån, t.ex. positiv attityd till entreprenörskap, höga forskningsanslag till miljöteknik, högt antal patent, hög andel förnybar energi och jobb inom sektorn. Det som gör att vi inte får toppoäng är ett svagare klimat för investeringar i förnybar energi i jämförelse med omvärlden. Det senare måste man ju fundera över. Hur kommer det sig att investerare är mindre benägna att satsa på miljön i ett område där det skapas mest miljöinnovationer? Och vad kan göras åt detta?

I nästa nummer kommer vi att titta på några av de svenska miljöinnovationerna. Men innan dess vänder vi oss till framtida innovatörer och entreprenörer. Kanske är det du, kära läsare, som sitter på nästa omvälvande miljölösning.



Foto: Agriointel

kraftigt minska sin konsumtion av sådant som är dåligt för vår miljö. Det handlar t.ex. om bättre vegetariska produkter, vars tillverkning inte sedan orsakar nästan lika mycket utsläpp som köttindustrin, och kanske framför allt saker som motiverar människor att ta ett större ansvar för miljön och ge dem större möjlighet att ha koll på vilka företag de bör bojkotta. En del sådana appar finns redan, men här finns ännu stort utrymme för nyskapande. Den allra viktigaste faktorn skulle kanske vara att avskaffa nöd och fattigdom, så att alla faktiskt har en ärlig chans att bry sig om miljön. Men det är kanske inte en uppgift för innovatörer och entreprenörer. Eller?

Are You the Innovator/Entrepreneur Who Will Fix It?

Sweden is in many ways in the lead when it comes to innovations and entrepreneurship within the field of environment. In the latest report from WWF and Cleantech Group – Global Cleantech Index 2017 – Sweden is number three in the world. So, presumably, we have a lot of innovators to come among our readers. So here is a bit about what we are still missing.

Energy

Solar panels and wind power stations are constantly getting better, but there are still many things for an innovator and an entrepreneur to improve. We still cannot make it without fossil fuels. The sun produces much more energy than the global need, so if we would just find ways to gather it all, we would be, so to speak, home free.

But the sun and the wind are not the only renewable energy sources. E.g. in the centre of the earth it is about 6000 degrees and the energy in the lightning bolts would solve our problems on its own.

Waste heat is another source that we don't use sufficiently. To that the use of coppice and algae as energy sources – and making forests, lakes and seas a better ecological place at the same time – can be added, although maybe not renewable in the same pace.

Under the heading Energy we must of course also talk about vehicles, machinery and other gadgets in need of energy. Here is still room for improvements and new climate smart and economic innovations, as well as infrastructural solutions.

Water

This summer water shortage became a reality also in Sweden. But we are still flushing our toilets and cooling off machinery and the like with drinking water. We need more, better and more economic ways to use desalinated sea water, rain water and leaned sewage water.

Pollution

By getting rid of fossil fuels, we also get rid of a lot of the greenhouse gases. But there is still much to do. Maybe one of the most important things to do is to motivate people not to use things that pollute our air. Better vegetarian food, apps and the abolishment of poverty would help a lot. The latter, however, is probably not a task for innovators and entrepreneurs. Or is it?

Mats Björling

Sämre soppa inom svensk sjukvård

Zaremba ger ett exempel med en man som under sina sista hundra-tretton dagar haft åttio-två (82!) olika läkare som medverkat till hans vård.

Ju fler kockar desto sämre soppa heter det ju. Flertalet patienter i svensk sjukvård kan nog instämma. Ju fler läkare desto sämre vård. I båda fallen handlar detta naturligtvis om en och samma rätt/patient. Många kockar som lagar en massa olika rätter är förmodligen minst lika bra som många läkare som behandlar en mängd olika patienter. Tyvärr verkar det som att det inte är det ordstävets syftar på. Och det är inte heller det som är ämnet för denna text.

Zaremba ger ett exempel med en man som under sina sista hundra-tretton dagar haft åttio-två (82!) olika läkare som medverkat till hans vård, varav sju-tio motvilligt. Och det finns inget som tyder på att detta är unikt. Om 82 läkare har hand om en patient blir det uppenbart så att ingen ser patienten som hens, varför patienten i princip försvinner och förvandlas till åkomor. Då är det både förklarligt att ingen lägger ned tillräckligt med engagemang och att ingen riktigt har tid att sätta sig in i patientens journal. (I IHP:s enkät från 2012 placerar sig Sverige allra lägst vad gäller frågan "Hur väl anser du att ordinarie vårdpersonal känner till viktig information om patientens medicinska historia?". 66 % svarar alltid eller ofta, vilket ska jämföras med 96 % i Schweiz och 76 % i Norge som placerar sig näst sämst.)

Man kan kanske till och med spetsa till det och konstatera att om samtliga läkare grundligt skulle sätta sig in i denne patients journal hade det tagit dem mycket tid vilket resulterat i att de hunnit med ännu färre patienter. Och det hade inte sett bra ut i statistiken. Dödsfall är trots allt oundvikliga. Försämrade produktiviteten är värre.

Varför har det blivit så här då?

En del av sanningen kan säkert hittas i det de tidigare artiklarna handlat om: Om det handlar om att hinna med så många patienter som möjligt är lösningen kanske att skicka iväg patienten till en annan läkare; då har man ju avklarat en patient snabbt och kan raskt gå vidare till nästa. De långa vårdköerna tvingar kanske patienten att ta egna initiativ, t.ex. genom att åka till akuten, med följden att man sedan skickas mellan olika instanser. Feldiagnoserna har säkert ofta också samma effekt då det innebär att man skickas till läkare som är specialist på det man har diagnostiserats med men inte det man lider av vilket får till följd att man måste skickas vidare.

Den största anledningen torde dock vara att patienten inte har en egen doktor, någon som känner för patienten och som vill ta ett huvudansvar för hen. Om detta sedan beror på att privatmottagningarna avskaffades 1970, att kravet på produktivitet gör att man inte har tid och möjlighet att se varje patient, att mängden pappersarbete gör att man helst avhänder sig problem, att läkarnas kunskap inte är tillräcklig för att klara av att serva en patient fullt ut, att patienterna ses som produkter och inte människor och att löpandebandfilosofin är förhärskande eller att organisationen helt enkelt är för dålig är vanskligt att uttala sig om. Förmodligen är det som det alltid i dylika sammanhang: sanningen ligger någonstans mitt emellan, vilket i detta fall torde innebära att det beror på allt det ovanstående. Och förmodligen finns det ytterligare orsaker. Det märkliga är dock att trots att alla inblandade verkar vara överens om att det här är förkastligt, såväl ur ett mänskligt som ur ett medicinskt perspektiv och ur ett effektivitetsperspektiv, verkar det inte finnas någon som gör något åt saken.



Maciej Zaremba på Bokmässan i Göteborg 2013. Foto: Bengt Oberger

Återigen handlar det om att söka efter politiker som utgår från patientperspektivet. Om hen dessutom faktiskt vet vad hen talar om så är det ju ännu bättre. Men det är kanske att vara överoptimistisk.

Mats Björling
mats.bjorling@infoexpress.se

Källor:

Fölster, Stefan, Ohlsson, Stefan, Renstig, Monica, Wiigh, Lars (2014): Den sjuka vården 2.0. Från nollvision till patientrevolution. Samhällsförlaget.
IHP International Survey of Sicker Adults – Resultat för Sverige (2012), Socialdepartementet.
Malm, Per (2017): Doktor utan skyddsnet. En resa i tid och rum. Isaberga förlag.
OECD (2017), Health at a Glance 2017: OECD Indicators, OECD Publishing, Paris. http://dx.doi.org/10.1787/health_glance-2017-en
Yarollahi, Arvin (red) (2013): Hjälpt oss! En antologi om den svenska vårdens förfall. arVya förlag.
Zaremba, Maciej (2013): Patientens pris. Ett reportage om den svenska sjukvården och marknaden. Weyler förlag.

Välkomna till en renare vardag. Ett städföretag inom alla områden, redo för att hjälpa just dig....



**W: www.tc-stadservice.se
E: info@tc-stadservice.se
M: 070-485 68 01**



Är City Gross Rosengård på väg mot konkurs?

City Gross ligger i rättslig tvist med Trianon Rosengård Centrum AB, vilken bl.a. handlar om en skuld på över tio miljoner kronor för obetalda hyror, en siffra som ökar för varje dag. En fällande dom skulle bli ett dräpslag för City Gross.



City Gross Rosengård. Foto: Mats Björling

I Som Info Express kunde avslöja redan i tisdags, då denna artikel publicerades i vår webbtidning, har förlikningar mellan Trianon och City Gross brutit samman. Nu återstår bara domstolsförhandling.

Den 1 januari 2016, i samband med att City Gross minskade sin butikareal på Rosengård Centrum, ingick de ett nytt hyresavtal med den dåvarande fastighetsägaren och hyresvärden NRF Malmö, ett avtal som löper till och med den 31 december 2025. Fastighets AB Trianon förvärvade sedan NRF Malmö AB sommaren 2016 och ändrade företaget till Trianon Rosengård Centrum AB. Så långt är parterna överens. Efter det går meningarna starkt isär.

City Gross överlät den 1 juli 2017 hyresavtalet på Rosengård Centrum Storlivs AB, ett företag som City Gross moderföretag Bergendahl & Sons dotterbolag inom livsmedelsbranschen Bergendahl Food Holding förvärvat som Goldcup 13579 AB, ett lagerbolag utan egen verksamhet och egna tillgångar. Detta är visserligen parterna också överens om (liksom att företaget förvärvats efter den 1 januari 2016, d.v.s. datumet för hyresavtalets undertecknande och att det då inte var momsregistrerat, två uppgifter som spelar stor roll i tvisten). Vad parterna dock inte är överens om är huruvida City Gross Sverige AB hade rätt att överlåta hyreskontraktet eller inte, och detta är den springande punkten, som också lett till den närmast astronomiska skuld City Gross nu dragit på sig.

Trianon ansåg inte att City Gross hade rätt att överlåta hyreskontraktet på Rosengård Centrum Storlivs AB och därför skickade de, som vanligt, hyresavin på 2 555 566 kr för perioden oktober – december 2017 till Citygross. Citygross, å sin sida, ansåg att eftersom hyreskontraktet var överlåtet hade de ingen skyldighet att betala en räkning för något som inte längre var deras. Efter detta har City Gross fortsatt att vägra betala räkningar. Detta innebär att skulden nu är uppe i över 10 miljoner, vilket inkluderar hyror fr.o.m. oktober 2017 upp till dags dato, dröjsmålsräntor och VA-avgifter. I sak är parterna överens om summan. Konflikten ligger i huruvida City Gross över huvud taget har en skuld till Trianon, d.v.s. huruvida City Gross hade rätt att överlåta hyresavtalet på Rosengård Centrum Storlivs AB eller inte.

I punkt 10.2 i Hyresavtalet, den punkt som Tingsrätten framför allt har att ta ställning till och tolka, står följande att läsa:

10.2 Överlåtelse

Hyresgästen får inte överlåta hyresrätten till Lokalen eller Hyresavtalet till någon annan utan att först ha fått Hyresvärdens skriftliga godkännande. Hyresgästen äger dock rätt att överlåta hyresrätten till lokalen eller hyresavtalet till bolag inom Hyresgästens koncern.

Trianon menar att "bolag inom Hyresgästens koncern" ska tolkas som att

detta handlar om bolag som fanns inom koncernen vid tidpunkten för hyreskontraktets signering, vilket alltså inte Rosengård Centrum Storlivs AB (Goldcup 13579 AB) gjorde. Detta skulle alltså innebära att City Gross hade att inhämta Trianons godkännande. Någon dylik ansökan finns inte, och enligt Trianon hade den aldrig godkänts om den hade sänts in.

Trianon trycker på att det var oerhört viktigt för dem att kunna bedöma hyresgästens ekonomiska möjligheter att fullgöra sina förpliktelser före ingåendet av hyresavtalet samt att de var registrerade för mervärdesskatt och att detta spelade stor roll då NRF Malmö förvärvades. För den sakens skull ämnar kärandes jurister kalla Trianons VD Olof Andersson till partsförhör, där han jämväl det ovanstående också kommer att trycka på att Trianon aldrig hade accepterat den – som de uttrycker det – påstådda överlåtelser av hyreskontraktet om de blivit informerade i förväg.

City Gross, å sin sida, hävdar att det i texten klart och tydligt står att de har rätt att överlåta hyreskontraktet inom koncernen utan att först informera Trianon, och att det inte någonstans står att det handlar om företaget som fanns inom koncernen när kontraktet skrevs. Vidare hävdar de att huruvida Goldcup 13579 AB var ett moms-registrerat företag vid tidpunkten för överlåtelser inte spelar någon som helst roll då företaget naturligtvis har för avsikt att betala moms. Dessutom fanns det inom Bergendahl-koncernen flera icke momsregistrerade lagerbolag vid tidpunkten för hyreskontraktets signering, och som alltså skulle kunna komma i fråga för överlåtelse utan medgivande. De har för avsikt att hålla vittnesförhör med advokaterna Magnus Schön och Kristina Johnson för att styrka att varken City Gross eller NRF Malmö AB:s avsikt med ovanstående punkt 10.2 var det av Trianon nu anförda.

Vad som ytterligare komplicerar målet är att Trianon nu tycks ha tröttnat på att vänta på pengarna och därför skickat hyresavier till Rosengård Centrum Storlivs AB. Räkningar som inte heller de betalat, varför ansökningar om betalningsföreläggande riktat mot Storlivs nu inskickats till Kronofogdemyndigheten. Detta, argumenterar City Gross advokater, står i strid med Trianons påstående att City Gross fortfarande är den egentliga hyresgästen.

Rättegångsförhandlingarna har uppskjutits – troligen beroende på att försök till förlikning gjorts, vilka till synes misslyckats – men den 10/9 kom första beslutet i saken. Där konstateras att City Gross avvisande av Trianons yrkande på fastställelse, d.v.s. de delar av konflikten som handlar om själva kontraktet, lämnas utan bifall. Den slutgiltiga rättegången och domen har vi ännu att vänta på, men just nu ser det alltså inte så bra ut för Citygross.

När Info Express nådde Trianons VD, Olof Andersson på telefon är han upprörd över hur det hela har hanterats och när vi ber honom kommentera det som hänt säger han att detta att "överlåta sitt hyresavtal från City Gross till ett nybildat bolag utan betalningsförmåga, att inte erlagga hyra och att hota med konkurs är oseriöst. Vi är förvånade över den låga nivå på affärsmannaskap som föreligger hos familjen Bergendahl och deras VD Peter Lund. Vi går nu vidare och förhandlar med två olika lågpriskedjor och med stor sannolikhet blir det klart inom den närmaste tiden."

Vi har naturligtvis också varit i kontakt med Bergendahls, men de meddelar tidningen att de avböjer att kommentera fallet tills domen fallit.

Det står således ganska klart att City Gross framtid på Rosengård centrum nu hänger på en skör tråd, oavsett hur Tingsrätten dömer. Och skulle Tingsrätten döma till Trianons fördel – vilket mycket pekar på – innebär det ett hårt slag för City Gross, dels ekonomiskt – utöver de dryga 10 miljoner skulden redan är uppe i tillkommer förmodligen skyldighet att stå för rättegångskostnaderna (och vad händer med hyran för den resterande perioden kontraktet gäller?) – dels anseendemässigt. Kan det t.o.m. drabba dem så hårt att det blir fråga om konkurs?

Bergendahlkoncernen är en gigantisk verksamhet med mångmiljardomsättning. Även om en konkurs för City Gross Rosengård säkerligen skulle svida ordentligt i skinnet, skulle det inte ge dem ett tillnärmelsevis lika hårt slag som alla de anställda som utan egen förskyllan nu kastats runt i denna cirkus och som nu riskerar att stå arbetslösa. Man måste ju ifrågasätta Bergendahls ansvar gentemot dem.

Mats Björling
mats.bjorling@infoexpress.se

PURE GOLD 24 Ka Luxury day cream



The cream is intended for the care of normal, combination and dry skin. The cream contains the luxury of pure gold which, in combination with isoflavones, visibly improves your skin's structure and supports its regenerative ability, which is shown by smoothed facial lines and wrinkles, and visibly improved tone. This exquisite care leaves your skin rejuvenated and looking dazzlingly beautiful.

scan and by now



www.carmenskosmetik.se

Gör nåt åt alla gubbar!

Jag har läst er tidning nu och jag gillar den och eftersom jag hörde att man kan skicka in texter till era tonårssidor tänkte jag att jag kunde göra det. För det finns nämligen en sak jag oroar mig för jättemycket.

Nu kanske ni tänker att hur kan det bara finnas en sak att oroa sig för? Det finns ju jättemånga saker att vara orolig för, som t.ex. klimatet, invandrarfrågan, skolan, sjukvården, större och större skillnad mellan fattiga och rika, krig och katastrofer. Och visst, ni har rätt. Men egentligen hänger allt det här samman och det gör att jag egentligen bara är orolig för en sak: Medelålders gubbar.

Det är medelålders gubbar som förstör mest för miljön, det är medelålders gubbar som står för SD:s flesta röster, dom flesta svinaktigt rika är medelålders gubbar, typ alla krig orsakas av medelålders gubbar, o.s.v.

Men man kan väl inte oroa sig för medelålders gubbar, tänker kanske du. Vad ska du göra åt det, tror du?

Mitt svar är enkelt: Om några decennier kommer jag också att vara en medelålders gubbe. Och om jag inte gör något åt det kommer jag att vara en av dom värsta bovarna som tillsammans med andra medelålders gubbar förstör vår planet.

Det bästa hade ju säkert varit att dra in vissa rättigheter för medelålders gubbar, som t.ex.

- Inga gubbar över 45 ska få rösta (Då slipper vi nog SD och vi får en regering som bryr sig mer om miljön än om pengar.)

- Man sätter ett tak på hur mycket pengar man får ha när man fyller 45. Allt över det ska man betala till staten. (Då minskar gapet mellan fattiga och rika och gubbarna har inte så mycket pengar att förstöra miljön med.)

- Inga gubbar över 45 får sitta i regeringar i något land i världen (då får vi regeringar med människor som inte kan tänka att det inte spelar någon roll med miljön och som inte lika lätt startar krig.)

- Dubbla strafftiden för gubbar över 45 (dom flesta av dom är ju faktiskt också med i ett kriminellt gäng fast att dom har vit skjorta och slips.)

Det här hade varit det bästa, men jag fattar ju att man aldrig skulle få igenom ett sånt förslag eftersom typ alla regeringar i världen mest består av gubbar över 45. Så då finns det bara en lösning för att rädda världen: Utbilda gubbarna.

Lär dom känna medmänsklighet. Få dom att fatta att alla människor är lika mycket värda och ingen förtjänar att vara fattig, oavsett om dom bor i andra länder, har flytt hit, inte har eget företag, är kvinna, har nåt funktionshinder eller nånting annat som dom nu diskriminerar människor för. Och lär dom också känna medmänsklighet för barnen och dom som inte fötts ännu. Då fattar dom att dom måste göra mer för miljön än att kabbla om den.

Tack för ordet!

Orolig tonåring

Vad ska hända med oss när ingenting finns kvar?

I världen råder just nu en katastrofal situation. Det upprepas så mycket på nyheterna, i tidningar och i vardagen att vanliga människor inte orkar höra på det längre. Men konstigt nog kommer förändringen aldrig. Ingen vill bära på en skuld som är kollektiv; det är lättare att skylla ifrån sig. Men att skylla ifrån sig löser inte ett seriöst problem. Ingen vill vara ansvarig för någonting som förstör andras liv, och ingen vill heller ensam behöva agera för att lösa ett politiskt, ekonomiskt och socialt problem på ett globalt plan.

Kanske ligger självskhet och självförstörelse i människans natur, eller så är de flesta människor känsliga nog för att bry sig, men tja-tet kanske tråkar ut folk, och det får konsekvenser. Liksom varenda opantad flaska, varenda bortkastad plastbit och vartenda oåtervunnet eller oåteranvänt plagg. Våra liv kommer att avgöras, våra öden kommer att efterlämnas åt döden, för varenda en av oss är dödsdömd när ingen har kraft att göra en förändring idag.

Jag andas in luft präglad av fossila bränslen, avfall, kemikalier och smuts. Samma luft jag andas ut andas ett litet barn in. Och samma luft vi andas in och ut kommer framtiden att andas in, men den luften kommer att vara ännu smutsigare och ännu giftigare än luften som finns nu. Och trots att vi behöver luft för att överleva, och trots att vi alltid kommer att göra det, kommer det tragiskt nog bli den livgivande luften som tar livet av folk, när smog blir allt vanligare.

Torka, hetta, skogsbränder, stormar, översvämningar; de behandlas alla som olika problem, och den självklara kopplingen görs inte alltid; att allt beror på global uppvärmning. När varningar väl kommer, när forskare väl går ut med de bittra nyheterna, väljer nästan alla att hålla händerna för öronen och låtsas som att man gör något, eller låtsas som att ingenting händer, att ett fel inte finns.

Vi fokuserar debatter och diskussioner i samhället kring utbildning, arbetsmarknad, ekonomi, skatter och jämställdhet, vi samtalar om bekymmer med sjukvården, brottslighet och flyktingkrisen med lätthet, men varför tycker vi att det inte är viktigt att föra samtal om klimatet? Är det för att det känns tjatigt eller för att vi inte vill tro att vi är dåliga människor?

Av alla konflikter på jorden verkar detta vara något man har rätt



Sanddyner under Saharas sol. Author: fr:Utilisateur:Jgremillot

att glömma bort. Bland alla skjutningar, droger, våldtäkter och all kriminalitet som tar över delar av världen, bland allt som måste skötas ute på arbetsmarknaden och all mobbning som måste åtgärdas i skolor, verkar detta vara något man verkligen kan glömma bort. Något man kan strunta i helt och hållet, för att vi har fler dagar kvar att leva, för att det inte verkar vara lika akut som att kämpa mot brottslighet eller lösa problemet med arbetslöshet, men ändå är detta knutet till överlevnad. Varför betar vi oss inte som att detta är en kamp mellan liv och död?

Bianca Mihai
hello@infoexpress.se



Fallgropar när vi talar öresundska

Vi har tidigare talat om *rolig* och *frokost/frokost* som kan ställa till det när man talar öresundska. I detta nummer är det dags för ordet *føle/föla*.

För en svensk kan frasen *Hesten skal føle dig* eller *Du må føle hesten* låta mycket underliga, skräckinjagande till och med, precis som att dansken nog blir lika förskräckt och kanske en aning äcklad när hen får veta att svensken *stod bakom hästen för att den skulle föla*.

Om man inte känner till att *føle* på danska heter *känna* på svenska och att *föla* på svenska heter *føde et føl* på danska, kan man drabbas av en lätt surrealistisk kentauroplevelse man kanske inte önskat.

Faldgruber når vi snakker øresundsk

Vi har tidigare nævnt *rolig* og *frokost/frokost* som kan skabe problemer når man taler øresundsk. Nu er det tid for ordet *føle/föla*.

For en svensk kan ordlyden *Hesten skal føle dig* eller *Du må føle hesten* lyde meget mærkelig, frygtindgydende selv, netop som dansken nok bliver lige så forfærdet, og måske lidt frastødt når han eller hun får vide at svensken *stod bakom hesten for at den skulle föla*.

Hvis man ikke kender at *føle* på dansk heder *känna* på svensk og at *föla* på svensk heder *føde et føl* på dansk, kan man have en let surrealistisk kentauroplevelse man måske ikke ønsket.

Det händer i Öresundsregionen

- 18/9 inleds årets Malmö Chamber Music med Afterthoughts
- 19/9 är det Det var en gång – Afterwork med en professor på Malmö Universitet
- 19/9 är det Stadsvandring i København på jakt efter det försvunna Vesterbro
- 21/9 är det konsert med Songs for Iris och Lunau & Sund på Kulturstationen Vanløse
- 21/9 kommer Keyyo till Lunds stadsteater med Ryssen kommer
- 22/9 är det Smakfest på Limhamn med start från Limhamns Kött & Vilt
- 27/9 spelar Al Vin Al Khalidi på Victoriasteatern
- T.o.m. 28/9 är det Beyond Duty på Husum Bibliotek i København – om dem som riskerade sitt eget liv för andras under 2:a världskriget.
- 28/9 är det föredrag med den feministiska konstnären Afifa Aleiby på Kulturhuset Pilegården i København.
- 28/9 kommer Lisa Nilsson – Himlen runt hörnet 25 år till Malmö Live
- 29/9 kommer Louise Hoffsten till Stjärnteatern i Lund
- 29/9 är det Superhjälte dag på Ørestad Bibliotek i København – bli och/eller möt superhjältar.
- 29/9 kommer Raw Comedy Club till Slagthuset i Malmö
- 29/9 är det Gallerinatten på flera olika ställen i Malmö

Events in the Oresund Region

- 18/9 Afterthoughts starts off this year's Malmö Chamber Music
- 19/9 it's Det var en gång – After work with a professor at Malmö University
- 19/9 there is a City walk in Copenhagen looking for the lost Vesterbro
- 21/9 there is a concert with Songs for Iris and Lunau & Sund at Kulturstationen Vanløse
- 21/9 Keyyo comes to Lunds Stadsteater with her show Ryssen kommer
- 22/9 it's Smakfest på Limhamn. Try different taste dishes in Limhamn.
- 27/9 Al Vin Al Khalidi play at Victoriasteatern
- Up to 28/9 it's Beyond Duty at Husum Bibliotek in Copenhagen – About the ones risking their lives for others during WWII.
- 28/9 there is a lecture with the feminist artist Afifa Aleiby at Kulturhuset Pilegården in Copenhagen.
- 28/9 Lisa Nilsson – Himlen runt hörnet 25 år comes to Malmö Live
- 29/9 Louise Hoffsten comes to Stjärnteatern in Lund
- 29/9 it's Super Hero day at Ørestad Bibliotek in Copenhagen – become and/or meet super heroes.
- 29/9 Raw Comedy Club at Slagthuset in Malmö.
- 29/9 it's Gallery Night at several places in Malmö.

Baklava — Tårta — Betifor

persborgstorget 1 A - 213 61 Malmö - 0732-34 66 66

@ persborg Caffè @persborgcaffè

Varmt välkommen!

HITTADINBIL

BRA BILLIGA BILAR

0% RÄNTA

INGEN KONTANT INSATS

Ring Mats: 0735077490

E: info@hittadinbil.se

Ekologiska odlingsmetoder gynnar pollinerande insekter

Pollinerande insekter är globalt hotade, antalet pollinerande insekter har under de senaste 40 åren minskat kraftigt. En ny studie från Lunds universitet visar att ekologiska odlingsmetoder kan bidra till att hejda förlusten av pollinerande insekter, både genom en minskad användning av växtskyddsmedel och en ökad tillgång till blommor med nektar och pollen som ger insekterna mat.

För att studera om ekologiska odlingsmetoder kan bidra till att hejda förlusten av pollinerande insekter har forskare från Centrum för miljö- och klimatforskning, CEC, vid Lunds universitet, under tre år utfört fältförsök runt om i Skåne. Deras forskning visar att det finns fler humlearter och att populationerna av humlor är mer stabila över tid på de gårdar som använder ekologiska odlingsmetoder, än på konventionella gårdar.

Det är sedan tidigare känt att man finner en större mångfald av pollinerande insekter på de fält som odlas med ekologiska metoder, än på fält som odlas med så kallade konventionella metoder. Det skulle dock kunna bero på att fält som odlas med ekologiska metoder lockar pollinatörer från andra miljöer i landskapen, utan att egentligen bidra till att stabilisera populationerna av pollinerande insekter.

– Det här är den första studien som visar att



Foto: Kennet Ruona

ekologiska odlingsmetoder verkligen har en stabiliserande effekt på mångfalden av pollinerande insekter i jordbrukslandskapet, säger Romain Carrié, forskare vid CEC.

Romain och hans kollegor samlade humlor, fjärilar och blommande växter under hela växtsäsongen, på tio ekologiska och nio konventionella skånska gårdar.

– Ett slående resultat av vår studie är att fält

med god tillgång till stabila och rikliga blomstresurser också gynnar pollinerande insekter på konventionella gårdar, där man använder växtskyddsmedel, berättar Romain Carrié.

– Vår forskning visar att åtgärder som ökar förekomsten av blommor med nektar och pollen kan bidra till en återhämtning av den biologiska mångfalden i jordbrukslandskapet, avslutar Romain Carrié.

Av Hanna Holm

Nervceller som kontrollerar mod

Varför går vissa utan att tveka på lina mellan domkyrkotornen eller åker ner för Niagarafallen i en tunnå medan andra skyggar för tanken att gå av köpcentrets rulltrappor? I en ny studie har forskare funnit att en viss typ av celler i hippocampus spelar en nyckelroll.

Människor är väldigt olika när det gäller att prova på farliga eller spännande saker. Till och med syskon kan uppvisa stora skillnader i riskbeteende. De neurala mekanismerna som driver riskbeteende är i stort sett okända. Forskare vid institutionen för neurovetenskap vid Uppsala universitet och Brain Institute of Federal University i Rio Grande do Norte, Brasilien har nu funnit att speciella celler i hippocampus spelar en nyckelroll i riskbeteende och ångest.

I en artikel som publiceras i tidskriften Nature Communications visar de att speciella nervceller, som kallas för OLM-celler, skapar en speciell hjärnrhythmus när djur känner sig trygga i en hotande miljö, som till exempel när en mus gömmer sig från en katt men fortfarande är medveten om kattens närhet. Studien, som är författad av forskarna Sanja Mikulovic, Ernesto Restrepo, Klas Kullander och Richardson Leao med flera, visar att ångest och riskbeteende kan styras av OLM-celler. Att hitta ett sätt som snabbt och robust modulerar riskbeteende är mycket viktigt för att kunna behandla ångest eftersom minskat riskbeteende är vanligt hos personer med hög ångestnivå.

Ångest är viktigt för överlevnad eftersom det skyddar oss mot skador. Tyvärr kan överdriven ångest hos många människor allvarligt störa vardagslivet. I dessa fall är läkare ofta beroende av antidepressiva läkemedel för att hjälpa

patienter att återhämta sig från det dysfunktionella tillståndet. Dessa läkemedel verkar dock i hela hjärnan och inte bara i de områden där de behövs och kan därför ge biverkningar.

Möjligheten att kontrollera ångest genom att påverka en avgränsad hjärnregion och en specifik grupp av nervceller ger förutsättningar för genombrott i behandlingen av ångest och associerade störningar som depression. Ett annat intressant resultat i studien är att OLM-celler också kan kontrolleras av farmakologiska medel. Tidigare har samma grupp av forskare funnit att OLM-celler är mycket känsliga för nikotin.

– Det här skulle kunna förklara varför människor röker när de är oroliga, säger Dr. Richardson Leao, forskare vid Brain Institute of the Federal University of Rio Grande do Norte i Brasilien och Uppsala universitet.

Hippocampus betydelse för känslolivet är mycket mindre studerat än dess välkända roll i minne och inlärning. År 2014 tilldelades Nobelpriset för upptäckten av "platsceller" som representerar en biologisk GPS och ligger till grund för minnet av var vi befinner oss i vår omgivning. Under det senaste årtiondet har forskare börjat uppmärksamma hippocampus betydelse för att reglera känslor.

– Det är fascinerande hur olika regioner i samma hjärnstruktur kontrollerar olika beteenden



Foto/bild: Matton

De neurala mekanismerna som driver riskbeteende är i stort sett okända, men nu har forskare funnit att speciella celler i hippocampus spelar en nyckelroll.

och hur de interagerar med varandra. Att identifiera specifika kretsar som ligger till grund för antingen kognitiva eller känslomässiga processer är avgörande för den allmänna förståelsen av hjärnans funktion och för mer specifik läkemedelsutveckling för att behandla störningar, säger Dr Sanja Mikulovic, institutionen för neurovetenskap, Uppsala universitet.

Upptäckten av dessa neuroner och deras roll i ångest och riskbeteende är viktigt i det långsiktiga arbetet med psykisk ohälsa och kan möjliggöra utveckling av effektiva ångestdämpande och antidepressiva medel utan vanliga biverkningar, såsom apati.

Källa: uu.se

Fyra LU-forskare erhåller startbidrag från Europeiska forskningsrådet

Varför liknar protonkrokar universums tillblivelse? Kommer vi en dag att kunna se röntgenbilder av hur nervceller binds ihop i hjärnvävnad? Kan lungvävnad skrivas ut i 3D till patienter i behov av en lungtransplantation? Och vad kan man filma under mindre än 0,00000000001 sekund? Fyra lovande forskare från Lunds universitet har fått ett prestigefyllt startbidrag (Starting Grant) från Europeiska forskningsrådet (ERC) som ger var och en upp till 1,5 miljon euro under de kommande fem åren.

Jesper Wallentin, biträdande universitetslektor vid Fysiska institutionen, har fått bidraget för att undersöka om nanotrådar kan användas som röntgendetektorer med hög upplösning.

Nanotrådar är små kristaller med en diameter på mindre än en tiondel mikrometer. Jämförelsevis har ett hårstrå en diameter på 50 mikrometer.

– Vi har några preliminära resultat som visar att det går att få elektrisk ström från nanotrådar som utsätts för röntgenstrålning. Att vi faktiskt kan mäta en signal från en enda nanotråd är fascinerande, säger Jesper Wallentin.

Om det går att utveckla detektorer för röntgenmikroskopering på nanonivå i framtiden så kanske vi kommer att kunna ta röntgenbilder av sambanden mellan nervceller i hjärnvävnad.

Tills vidare kommer bidraget att finansiera bl a en doktorand, en postdoktjänst och ett röntgenlaboratorium.

Darcy Wagner, forskare vid Institutionen för medicinsk vetenskap, har fått bidraget för att forska om tredimensionella bioutskriftar – utskriftar av celler – för användning vid lungtransplantationer.

Det finns över hela världen 65 miljoner patienter med kroniska lungsjukdomar. För många av dessa är lungtransplantation det enda möjliga alternativet och det finns ett stort behov av nya sätt att få fram lungvävnad.

– Det är ett nästan outforskat område vad gäller lungan. Bidraget ger mig möjlighet att samla unik expertis och utbilda nästa generation av forskare för teknisk framställning av lungvävnad, säger Darcy Wagner.

Tanken är att vävnadsstrukturer ska kunna konstrueras med syntetiska eller biologiskt utvunna material, sedan sås med celler och odlas i en bioreaktor innan de används för transplantation. Bäst är om cellerna kan hämtas från den aktuella patienten så att behovet av att dämpa immunförsvaret, som kan leda till komplikationer, inte blir så stort.

Elias Kristensson, forskare vid Fysiska institutionen, utvecklar laseravbildningstekniker för extremt snabb filminspelning.

I sin forskning har han tagit fram en metod som gör det möjligt att filma händelser som äger rum under mindre än en pikosekund (0,00000000001 sekund). För att ge lite perspektiv kan man jämföra med ljus som inte rör sig mer än en halv millimeter under samma tidsrymd.

– ERC-bidraget gör det möjligt för mig att inte bara sätta ihop en forskargrupp, utan vi kommer att få tillgång till speciell laserutrustning med de ultrakorta laserpulser som behövs för våra experiment. Nu kan vi flytta fram gränserna för extremt snabb inspelning genom att fånga och kartlägga händelser som aldrig filmats tidigare, säger Elias Kristensson.

Korinna Zapp, forskare vid Fysiska institutionen, återskapar förhållandena som gällde bara några miljondels sekunder efter Big Bang.

Partikelacceleratorn Large Hadron Collider (LHC) på CERN kan åstadkomma frontalkrokar, nästan med ljusets hastighet, mellan tunga blykärnor som består av 208 protoner och neutroner. Densiteten i kollisionerna är så stark att protonerna och neutronerna "smälter". Då bildas



Bild: Elias Kristensson, Korinna Zapp, Jesper Wallentin och Darcy Wagner.

en kvark-gluonplasma som liknar vårt universum precis efter Big Bang. Det gör det möjligt att studera plasmans egenskaper i laboratoriet. De viktigaste upptäckterna hittills är att kvark-gluonplasma betar sig som en vätska och försvagar mycket snabba partiklar som färdas genom den. – Alla blev mycket förvånade över att kollisioner mellan små protoner på många sätt liknade kollisionerna mellan tunga blykärnor, förklarar Korinna Zapp.

Densiteten i kollisioner mellan protoner är så mycket lägre att man trodde att de omöjligt kunde leda till kvark-gluonplasma. Protonkollisionerna visar emellertid att de kan bilda vätska och het materia men de försvagar inte snabba partiklar.

– Frågan jag ville ha svar på var om protonkollisioner kan skapa kvark-gluonplasma i miniatyr eller om datan hade feltolkats. Eller kan det vara så att naturen döljer något vi inte kommit på ännu?, avslutar Korinna Zapp.

Källa: lu.se

Rätstickan
Ann & Jan
Regementsgatan 84
21715 Malmö
040269446
fagelfenix2@gmail.com
ratstickan.se



Måndag – Fredag: 10-18
Lördag: 10-14 Söndag: Stängt

Vi
älskar
ost



Järnvägsgatan 45
Limhamn
040-16 10 66



SpaceX founder and Tesla CEO Elon Musk. Foto: Joe Skipper

Elon Musk in Hot Water

In the August issue we wrote about Elon Musk getting himself into trouble by tweeting that the british Diver Vern Unsworth is a paedophile. It all ended in Musk officially apologising. But now it has started again.

According to a report from BuzzFeed News, Musk has again started attacking Unsworth, this time in a large number of e-mails where he goes even further in his allegations.

In short the fight started with a youth football team getting stuck in a cave under water in Thailand. Unsworth was missioned to save the children, which he also did. But Musk wanted their submarine, supposedly built for such missions, to be used. When he didn't get the mission he turned against Unsworth and showered him in tweets with various insults, of which paedophile was the worst. He then apologised, when severely backlashed due to his unfounded allegations, but restarted the fight two weeks ago by declaring it was a bit "strange" that Unsworth had not sued him given these previous insults.

After that, as mentioned, he started sending e-mails. He has also had an e-mail conversation with BuzzFeed News, where he has made further unfounded allegations towards Unsworth, and according to BuzzFeed, Musk wants Unsworth to sue him.

In an e-mail to CNN, Unsworth's solicitor L. Lin Wood writes: "Elon Musk's ongoing campaign of publishing vile and false accusations against Mr Unsworth is inexcusable. Musk hopes to be sued and Musk deserves to be sued. He will be."

These latest clear examples of Musk's behaviour are likely to add concerns among investors about his leadership of Tesla, this 50 billion dollar company he helped found. He has already drawn heavy criticism for tweeting he would take the company private and then withdrawing it three weeks later.

Info Express has tried to reach tesla for a comment without success.

Elon Musk i blåsväder igen

I augustinumret skrev vi om hur Elon Musk hamnat i blåsväder efter att han twittrat om att den brittiske dykaren Vern Unsworth är pedofil. Det hela slutade med att han offentligt fick be om ursäkt. Men nu är han igång igen.

Enligt en rapport från BuzzFeed News har nu Musk åter börjat attackera Unsworth, denna gång genom ett stort antal e-postmeddelanden där han går ännu längre i sina anklagelser än tidigare.

I korthet startade bråket med att ett ungdomsfotbollslag fastnade i en grotta under vatten i Thailand. Unsworth fick i uppdrag att rädda barnen, vilket han också gjorde, men Musk ville att deras u-båt, vilken påstods vara byggd för just sådana uppdrag, skulle användas. Då det inte blev så, vände han sig alltså mot Unsworth och överste honom i tweets med diverse pejorativ, av vilka alltså pedofil var det allra grävsta. Han bad först om ursäkt, när han fick ett rejält bakslag p.g.a. sina ogrundade anklagelser, men återupptog striden för knappt två veckor sedan genom att deklarerat att det var "märkligt" ("strange") att Unsworth inte stämt honom med anledning av de tidigare förelämpningarna.

Därefter började han, som sagt, skicka e-mail. Också med BuzzFeed News har han haft en e-mailkonversation där han gjort ytterligare ogrundade anklagelser mot Unsworth, och enligt BuzzFeed ska Musk ha sagt att han hoppas att Unsworth stämmer honom.

I ett e-mail till CNN skriver Unsworths advokat L. Lin Wood att "Elon Musks fortsatta kampanj att publicera grova och falska anklagelser mot Herr Unsworth är oförlätlig. Musk hoppas på att bli stämd och Musk förtjänar att bli stämd. Det kommer han att bli."

Dessa senaste tydliga exempel på Musks märkliga beteende ökar troligen investerarens oro över hans ledarroll på Tesla, detta 500-miljardsföretag han var med att starta. Han har redan fått kraftig kritik när han twittrade att han skulle ta över hela Tesla själv för att sedan ta tillbaka det tre veckor senare.

Tidningen har sökt Tesla för kommentar utan framgång.

Nu kan du också publicera din annons digitalt i vår webbtidning

Annonserar du i Info Express syns du automatiskt också på webben, eftersom vår tidning alltid också publiceras där.

Men vill du synas ännu mer online kan du nu också annonsera i vår webbtidning.

Kontakta oss redan idag på: annonsering@infoexpress.se

Om Mentorsprojektet Näktergalen

Mentorsprojektet Näktergalen föddes 1997 i Malmö för att underlätta möten mellan universitetsstuderande och skolbarn. Med utgångspunkt i den lilla fågeln som sjunger så vackert när den känner sig trygg, kan man också koppla namnet till Malmö och stadens stora poet Hjalmar Gullbergs till vilken näktergalen gav så mycket inspiration. Sedan 1997 har mer än 1000 skolbarn och 1000 studenter deltagit i Mentorsprojektet Näktergalen i Malmö.

I Mentorsprojektet Näktergalen paras en universitetsstuderande ihop med ett mentorsbarn mellan 8 och 12 år. Mentorn och barnet träffas i 2-3 timmar en gång i veckan från oktober till maj.

Målet med projektet

Under senare år har tydligt fokus satts på frågan om social och etnisk mångfald. För att förbättra mångfalden på universitet finns ett behov att rekrytera studerande från kulturer och samhällen där traditionen att barn går vidare till högre studier är liten eller obefintlig. Mentorsprojektet Näktergalen är ett effektivt instrument för att i det långa loppet åtgärda en allvarlig obalans i vårt samhälle.

Tanken bakom projektet är att mentorn blir en positiv förebild genom att etablera en personlig relation med mentorsbarnet. Detta gör i sin tur att barnets personliga och sociala självkänsla stärks. Målet är att barnet ska prestera bättre i såväl skolan som i det privata och att hen troligare kommer att söka till universitetet när tiden väl är inne. Projektet bygger på tanken om "ömsesidig vinst". Vinst för både barn och studerande.

Visionen för Mentorsprojektet Näktergalen är att arbeta för en större kulturell och etnisk mångfald inom samhällets institutioner. Den övergripande strävan är att mentorsbarn ska göra märkbara framsteg både i och utanför skolan och att ett bredare urval av unga människor ska söka till universitet eller högskola.

Målet är att barnen:

- genom relation med en vuxen skaffar sig ny erfarenhet och ny kunskap.
- får en vuxen förebild – en universitetsstudent.
- stärker sin självkänsla.

Målet är att mentorn:

- kommer att vara en vuxen förebild i nära relation med ett barn.
- får insyn i ett barns liv (och familj), en utökad kunskap om samt förståelse och medkänsla för människor som lever helt andra liv än de själva. Detta kommer i sin tur att vara en tillgång i deras fortsatta högre studier och yrkeskarriärer.

About the Nightingale Mentoring concept



The Nightingale Mentoring concept was born in 1997 in Malmö to facilitate meetings between university students and school children. Taken from the bird that sings so beautifully when it feels safe, the name also links to Malmö, the town of Hjalmar Gullberg, the writer for whom the nightingale provided such great inspiration. Since 1997, more than 1000 children and 1000 students have participated in the Nightingale Mentoring Programme in Malmö.

In the Nightingale Mentoring concept, a university student get paired with one mentor child between the ages of 8 and 12. The mentor and child get together for 2-3 hours once a week over a period extending from October to May.

The aim of the concept

During recent years, the question of social and ethnic diversity has come sharply into focus. In order to improve diversity in universities there is a need to recruit students from cultures and societies where there is little or no tradition of children being involved in higher education studies. The Nightingale Mentoring concept is one effective instrument that, in the long run, can help to redress what is at the moment a major imbalance in our society.

The idea behind the concept is that the mentor gives the child a positive role model by establishing a personal relationship with the mentor child. This in turn helps strengthen the child's personal and social confidence. The goal is that the child will perform better in school and in private and will be more likely to apply for university when the time comes. The concept is based on the idea of "mutual benefit" – benefit for both child and student.

The vision of the Nightingale Mentoring concept is to work towards greater multicultural and ethnic diversity within society's institutions. The overall aspiration is that mentor children are able to make marked progress both inside and outside of school and that a broader range of young adults will apply for university or college.

The aim is that children:

- Through a relationship with an adult, gain new experience and knowledge.
- Will receive an adult role model – a student at a University.
- Will improve their self confidence.

The aim is that mentors:

- Will be an adult role model in a close relationship with a child.
- Gain an insight into a child's life (and family), an increased knowledge, understanding and empathy for people who lead lives completely different to their own. This, in turn, will prove to be an asset as they continue their higher education courses and then in their subsequent professional careers.

Get in touch
info@nightingalementoring.org
 +46 709 655 510

Permanent Make Up by ROOS

Semi permanent tatuering, ögonbryn, eyeliner, fransmarkering och läppmarkering

Från 1500:-

Järnvägsgatan 24,
Malmö-Limhamn
073-301 77 60








Man kan fortfarande semestra You Can Still Travel Inexpensively in October

Skolor och arbete gör att det nu är svårt att bara ge sig iväg. Å andra sidan är det kanske nu, när sommaren ser ut att ha lämnat oss för den här gången, samtidigt som den ännu finns färskt i minnet och därför skapar längtan, som behovet av en utlandstripp är som störst. Dessutom är det ju inte alla som behöver ta hänsyn till det ovan angivna, och har man en lite ansträngd ekonomi, är det alltid lämpligare att resa när det är lågsäsong. Därför kommer vi denna gång att tipsa om ett lämpligt resmål som anammar lågsäsongens lägre priser men ändå erbjuder väder och upplevelser som gör att säsongen inte alls upplevs som låg, nämligen Monte Negro.

Montenegro ska, enligt AccuWeather, vara riktigt varmt (25-28°) första veckan i oktober, och lägsta dagstemperatur som anges för oktober är 18°.

Reseguiden *Lonely Planet* har utsett Montenegro till ett av världens mest spännande länder att besöka. Dessutom är prisnivån i Montenegro ungefär hälften av Sveriges.

Montenegrinerna kallar själva sitt land *Crna Gora*, det svarta berget, vilket har lett till översättningen Montenegro. Ytmässigt är det ett litet land, bara något större än Skåne, och betydligt mindre än Öresundsregionen. Trots detta innehåller landet såväl härliga stränder som massiva berg och små kullerstensstäder. Turism är inget nytt för området, men p.g.a. konflikterna under 90-talet upphörde turismen tvärt och det är först under senare år som Montenegro åter blivit ett turistland. Denna gång dessutom som självständigt land.



Montenegro - Budva. Foto: Dennis Jarvis

I Montenegro hittar du, som sagt, härliga badstränder. Mest känd är väl *Budvanska Rivieran*, som fått sitt namn efter semesterorten *Budva*, vilken är väl värd ett besök eller en längre vistelse. Här hittar du mängder av restauranger, bra nattliv och många stränder. Dessutom är Budva ett bra utgångsläge för besök av flera andra intressanta platser.

Landet har fem nationalparker, alla på sitt sätt värda ett besök med sina mäktiga berg, sina glaciärsjöar och sin orörda natur. *Lovcen nationalpark* ligger nära kusten och är den som är lättast att ta sig till från Budva, men också *Durmitor*, med Europas djupaste kanjon, fjärlar i mängd och pittoreska alpstugor, och *Biogradska Gora*, med en urskog där vissa av träden uppskattas vara över 400 år, är värda ett besök.

Andra natursköna ställen är *Kapija Zelja*, en magisk plats där man kan få önsknings uppfyllda; *Blue Grotto*, där vattnet nästan ser självlysande ut när solen lyser in i grottan; och *Pivakanjonen*.

När man är trött på nöjes- och strandliv och har fyllt kvoten av naturupplevelser rekommenderas besök i några av de pittoreska byarna *Petrovac*, *Kotor*, *Perast* och *Gospa od Skrpjela*.

Crno Jezero i Durmitor nationalpark. Foto: Nije bitno...

Schools and work now makes it considerably harder to just leave. On the other hand this is probably the time we need a trip abroad the most, as summer seems to have vanished, but still lingers in our minds, making us long for it. And not everyone is tied up by the above, and if you are in a somewhat strained economic situation, travelling during off-season is a good alternative. Because of that we will this time give our readers tips about a suitable destination that gives you the low prices of off-season but still offers weather and activities that makes it far from off, namely Monte Negro.



Montenegro - Budva. Foto: Dennis Jarvis

Montenegro offers, according to AccuWeather, somewhat lower temperature than Albania, but the first week in October is supposed to be really warm (25-28°) and the lowest midday temperature in October is 18°.

The travel guide *Lonely Planet* has appointed Montenegro one of the most exciting countries in the world to visit. Furthermore the price level in Montenegro is about half of the one in Sweden (which means even less compared to the Danish one).

The Montenegrins call their country *Crna Gora*, the black mountain, and hence the translation Montenegro. Area-wise it is a very small country, just a little bigger than Scania, and a lot smaller than the Oresund Region. In spite of this the country contains wonderful beaches as well as massive mountains and small cobble stone towns. Tourism is not new to the region, but because of the conflicts in the nineties tourism stopped and didn't start again until recently, this time within an independent country, at that.

In Montenegro, you will, as mentioned, find a lot of lovely beaches. Most known is the *Budvan Riviera*, named after the resort *Budva*, which is well worth a visit or longer stay. Here you will find a lot of restaurants, a good night life and many beaches. In addition Budva is close to a lot of interesting places to visit.

The country has five national parks, all in their own way worth a visit, with mighty mountains, glacier lakes and untouched nature. *Lovcen National Park* is situated close to the coast and the one easiest to reach from Budva, but also *Durmitor*, with Europe's deepest canyon, butterflies en masse and picturesque alp cabins, and *Biogradska Gora*, with its primeval forest, where some of the trees are believed to be over 400 years, are worth a visit.



Crno Jezero i Durmitor nationalpark. Foto: Nije bitno...

Other beauty-spots in the landscape are *Kapija Zelja*, a magical place where you get your wishes fulfilled; *Blue Grotto*, where the water is almost luminous when the sunlight reaches the cave; and *The Piva Canyon*.

When you are tired of nightlife and beaches and have filled your quota of nature experiences, we recommend you to visit some of the picturesque villages *Petrovac*, *Kotor*, *Perast* and *Gospa od Skrpjela*.

On the other hand we might get summer weather in the Oresund Region in October. But in that case, AccuWeather's forecast is really off.

Mats Björling

Sagan om konungariket Sverige

Denna gång kommer krönikan inte att vara en krönika per se; den kommer i stället att vara en kort, sedelärande saga, eller kanske snarare en kort pjäs. Rollfördelningen (i bokstavsordning) ser ut som följer:

Clowntrollet (C) – Stefan Löfven
Den Kommunistiska Draken (KD) – Jonas Sjöstedt
Den Lömske greven (L) – Jimmie Åkesson
De Modiga barnen (M) – Isabella-Gustav Fridolin-Lövin
Den Missförstådda prinsessan (Mp) – Annie Lööf
Den elaka Styvmodern (S) – Ebba Busch-Thor
Den Senile Drängen (SD) – Jan Björklund
Kungen, Carl V (V) – Ulf Kristersson

En gång för mycket, mycket länge (fyra år) sedan regerade familjen Alliansson över konungariket Sverige. De voro mycket lyckliga och Kung Fredrik (a.k.a. Carl III) var älskad av hela – nåja – folket. Så ändrade sig dock folket och kastade ut den stackars familjen. Kungen blev så ledsen att han avsatte sig själv, och detsamma gjorde drottning Göran. Vips hade prinsessan Annie två styvmödrar och allt var tungt. Men sedan kom en ny kung och familjen bestämde sig för att trava upp till slottet för att återta tronen. Kungen skickade fram sin dräng för att banka på porten, och snart kom de siamesiska tvillingarna och öppnade.

SD Folket har sagt sitt. Lämna slottet.
M (Unisont) Vadå folket? Vi är ju folket!
V (ståendes på en hög pall) Sådant begriper inte ni, små barn. Maka på er nu!
M (Unisont) Gör vi visst. Du är full!
S (med blickar som kan döda) Undan med er. Vår makt är av Gud!

Det glada clowntrollet, barnens fader och den som regerat slottet och konungariket i fyra år, smyger försiktigt upp bakom barnen. Han ser så lustig ut att prinsessan börjar fnissa.

Mp Du sew skojig ut!
C Åhum bzk flombd... m plpl.
V+S (V nu stående på en hög häst) Va?!
M (Unisont) Han säger att ni ska gå nu. Vi tänker minsann inte flytta på oss.
SD Ni barn måste lära er att veta ut!
M (Unisont) Hut heter det väl?

SD hinner dock inte svara förrän den lömske greven plötsligt dyker upp från höger.

L (Med misstänkt brytning) Vad står ni här och käbblar för? Det här är mitt rike och mitt slott. Det har det varit sedan väldigt länge. Jag tänker kasta ut er allihop.
Mp Jag tyckew du äw viktigt dum. Vaffö göw i på detta viset?
C Brom svunk. Hopp hopp. Liten blvl.
Mp Va?
M (Unisont) Han säger att han för en gångs skull håller med dig.

Innan någon hinner reagera förmörkas himlen plötsligt av en gigantisk gestalt som sänker sig ner på borggården. Det är familjens tama drake. Lite förstrött sprutar han eld åt höger och vänster. Mest åt höger. Greven får sig en ordentlig bränna. Alla utanför porten blir förskräckta och enas i ett unisont "Usch!". Till och med M och C ser lite rädda ut. Den Kommunistiska Draken är ingen man vill synas med.

KD Jaså, nu är ni plötsligt vänner med greven?

Detta uttalande får alla de andra att samlas i porten och vända ryggen åt båda sagomonster.

C Gol. Nja hav a mgmg va vi kan blömga!
M (Unisont) Han säger att han har ett litet rum där vi kan stänga in oss.

Så samlas de sju dvärgarna i ett bergtrum för att lösa konflikten med

hjälp av diplomati, inte med anledning av någon slags samförstånd, utan p.g.a. rädsla för Draken och Greven.

V (Nu stående på bordet) Det är självklart att jag ska bestäma.
C Åhum, fiskfisk skrupp.
S (Skrikande) Va?
M (Unisont) Han säger att vi faktiskt fick fler röster än ni!
P Det däv äw ju inte viktigt sant.
M (Unisont) Joho, om man räknar med Draken!
S Jaså, nu räknas han plötsligt. Ja i så fall kan vi räkna med greven!
SD Aldrig i helvete att jag går med på att räkna med den rasistiske tölpen!
S Han är inte rasistisk. Han är bara traditionell. Och förresten är du bara en obetydlig dräng. Vad bryr vi oss om vad du tycker?
Mp Men jag äw_ minsann ingen liten dwäng. Jag äw en viktig pwinssessa. Och jag tänkew inte hellew väkna med gweven. Han äw dum. Och ful.
C Meb blutta im hum så bäst.
SD Alltså nu får du faktiskt tala ur skägget.
S Om han ändå hade haft skägg.
M (Unisont) Han säger att varför tar ni inte alla och flyttar in här hos oss.
SD Njaa...
M (Unisont, med fyra pekfingrar mot den elaka styvmodern)
Men inte du. Du kan flytta hem till greven.
S (förmärdade) Det var det värsta.
V (Nu stående på en stegen) Visst kan vi flytta in. Men bara om jag får bli kung. Vi tänker inte bo hos er. Ni får bo hos oss.
M (Unisont) Du kan också bo hos greven!

Plötsligt brakar draken och greven inom genom var sitt fönster. Glassplitter far över hela lokalen och den stackars prinsessan får ett litet sår på tummen.

KD+L (Unisont) Nu har vi tröttnat på att bråka. Vi vill också vara med och diskutera.
C Grön humpa lack nock. Finskbröd tjo hopp metall.

Torsten André

A Story About the Swedish Kingdom

As the Swedish text this issue is very long, the English one will have to be very short. Basically it is about a clown, a dragon, a count, a princess and her mean stepmother, a farmhand, a king and some kids trying to decide who should run the kingdom, without any success at all.



1 stk skjorta för 50kr
5 stk skjortor för 125kr
10 stk skjortor för 200kr
Kostym för 225kr

Öppettider
mon-fre: 09-18
lör: 10-14

Djäknegatan 2 Västra varvsgatan 91
211 35, Malmö 211 11, Malmö
Tel: 040 611 6733 Tel: 040 234 317

Du håller just nu i din hand en helt politiskt oberoende tidning med stor integritet och med en ledning som har stora planer. Vi vill bli den första tidning som finns för hela regionen, alltså på båda sidor sundet.

Vi vill vara en tidning för alla, där alla i regionen ska kunna finna intressant läsning, svensk som dansk, infödd som nyanländ, rik som fattig, entreprenör som arbetslös. Därför har vi sidor för och om såväl nyanlända som entreprenörer och allt där emellan. Och för att alla verkligen ska kunna läsa, skrivs det mesta både på svenska och engelska och ibland också på danska.

Vi vill vara en seriös tidning. Detta innebär inte att vi inte tycker att det ska finnas plats för trams och skoj. Denna sida är omgiven av nöjessidor. Och så måste det också vara. Att vara seriös och att ha integritet handlar inte om det. Det handlar om kvaliteten på våra artiklar, och det handlar om innehållet. Vi vill inte nå våra läsare med sensationsartiklar om skjutningar och mord, eller om sport. Vi vill skapa eftertanke och skapa läsoplevelser.

För att Info Express verkligen ska vara en tidning för alla krävs att vi är tillgängliga. Därför tar vi inte betalt för tidningen; den är gratis för dig, oavsett om du har råd att betala för den eller inte. Det är ju en tidning för alla. Dessutom ser vi till att dela ut den där människor har tid att läsa. Vi har specialiserat oss på restauranger, hotell, väntrum och liknande ställen där man oftast har en stund över. Och särskilt satsat vi på personalrum. **Vårt mål är att tidningen ska finnas i samtliga personalrum i hela Öresundsregionen.** Om tidningen inte finns i ditt personalrum, så hör av dig, så fixar vi det.

För att kunna dela ut en kvalitativ tidning gratis så att alla kan läsa den krävs naturligtvis finansiellt stöd, och av den varan behöver vi mer. Ännu så länge tvingas vi satsa ur egen ficka för att du ska kunna få läsa den tidning du nu håller i din hand.

Vi behöver således fler annonsörer och fler finansiärer som är beredda att satsa pengar för att denna tidning verkligen ska kunna nå sitt mål – **en kvalitativ tidning för alla i Öresundsregionen** – en unik tidning som utan ekonomiskt stöd inte kan klara sig.

Du som läser detta och tycker att det är viktigt att Info Express finns, kan hjälpa oss på tre sätt:

- **Gillar du tidningen** och tycker att den är värd att betala för, kan du swisha 25 kronor (eller mer) till 123 213 99 05. Du kan också uppmana vänner och bekanta (och främlingar) att göra samma sak.
- **Har du ett företag** kan du annonsera hos oss. Detta innebär att du hjälper oss ekonomiskt och stöttar oss mot vårt mål, men det innebär framför allt att du till en väldigt lågt kostnad når ut till väldigt många läsare. Vill du veta mer kan du antingen gå in på www.infoexpress.se under fliken Annonsera, eller ringa oss direkt på 040-899 05 eller 0761-88 84 42. Har du inte själv ett företag kan du hjälpa oss genom att tipsa företagare, eller börja sälja annonser åt oss på provision.
- **Har du ekonomiska muskler** kan du bli vår finansiär eller sponsor. Vi lovar att vi ska göra allt för att du ska få valuta för de pengar du satsar, t.ex. genom att ditt namn syns, att vi skriver om dig, eller på andra sätt som passar dig. Låter detta intressant kan du kontakta oss på hello@infoexpress.se eller på telefon: 040-899 05 eller 0761-88 84 42. Om du själv inte kan hjälpa oss ekonomiskt kan du hjälpa oss genom att ragga finansiärer.

Allvarligt menade frågor får dumma svar



Serious Questions and Stupid Answers



med Hjördis

With Hjordis

Vår TV har gått sönder och för tillfället har vi inte råd att köpa en ny. Plötsligt har vi en massa tid som vi inte vet vad vi ska göra med. Vi bor så pass långt ute på landet att täckningen för datorer och telefoner är för dålig för att internet ska vara en lösning. Så vad ska vi göra? Har du några förslag?



Familjen Johansson

The Johanssons

Ja, det ska jag säga er, att det finns massvis med saker man kan göra utan TV och internet. Vad tror ni man gjorde innan det fanns någon TV? Va?

Jag har naturligtvis en hel del tips själv, men innan vi går in på dem kan vi ju titta på vad man gjorde förr. Några skojiga saker som min farmor brukade berätta om är att luta fisk, att fiska lut, att snörpa korb och bråka lin, hosta slem och virka små fåniga vantar till hunden. Vidare tyckte farmor det var oerhört roligt att fila fel och fela fil, skjuta far och ysta mjöd, baka rån och fläta cykel. Men, det är ju alla ganska omoderna sysselsättningar. Därför tänker jag nu också dela med mig av mina strålande förslag.

Det viktigaste är brunsås. Har man bara brunsås kan man ha hur mycket roligt som helst. Så börja med att koka ca 300 liter och fyll badkaret. Den kan vara kvar där hur länge som helst. Om den ruttar gör ingenting. Det blir bara roligare.

När ni nu har så mycket sås tror jag ni själv fattar vad kul ni kan ha, men för att hjälpa er på traven kommer här några tips om vad ni kan göra med denna härliga vätska:

- Lägg er i badkaret. Den som klarar att vara längst tid under ytan vinner.
- Kasta sås på varandra. Här finns inget tävlingsmoment och ingen vin nare. Det här är bara kul.
- Måla om köket.
- Kasta brunsås på grannarna.
- Sticka strumpor av såsen när den börjar bli gammal och seg.
- Spå i brunsås.

Ja, ni fattar själva. Det finns hur mycket som helst man kan göra med brunsås. Ha det så kul.

Well, I can tell you there are a whole lot of things you can do without having a telly or the Internet. What do you think people did before there was any TV? Huh?

I have, of course, lots of tips myself, but before we go into that, let's look at what they did in the old days. A few droll things my granny used to tell me about are to stock fish, to fish stock, to pucker sausage and brake flax, cough phlegm and crochet silly little mittens for the dog. Furthermore Granny found it hilarious to file faultily and fault files, shoot father and curdle mead, bake wafers and braid bike. But, these are all quite out-of-date chores. So therefore I will also share some of my brilliant suggestions.

The most important is gravy. If you have gravy you can have ever so much fun. So start by making 300 litres and pour it in your bathtub. It can stay as long as you want to. It doesn't matter if it starts rotting. It only makes it more fun.

Now when you have so much gravy I think you, yourselves, can imagine how much fun it will be, but just to help you get started, I will give you some tips about what you can do with this lovely liquid:

- Lie down in the tub. The one who can be under the longest wins.
- Throw gravy at each other. In this there are no competitive ingredients and no winner. This is just fun.
- Repair the kitchen.
- Throw gravy at your neighbours.
- Knit socks when the gravy starts getting old and leathery.
- Tell each other's fortune by reading the gravy.

Well, you get it. There are so many things you can do with gravy. Have fun.

Hjördis

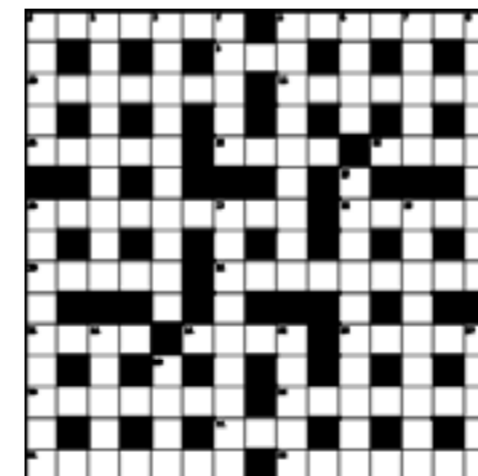
Hjordis

hjordis@infoexpress.se

hjordis@infoexpress.se

KORSORD

Denna gång är korsordet en Öresund special. Ledtrådarna är på engelska och svaren på svenska och/eller engelska. Mycket nöje



Ledträtt:

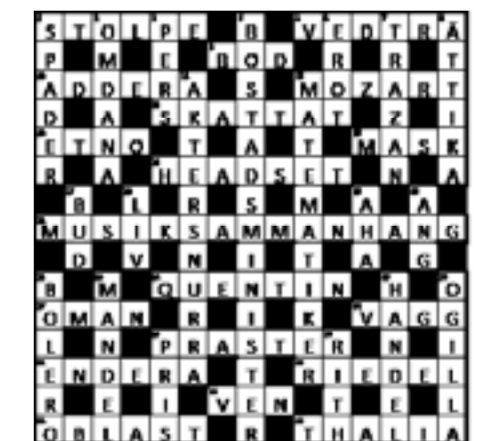
1. What Swedes might do with a letter. The names exchange that leave [4]
2. Since 1985 a constant reason to discuss in the Öresund region [9]
3. What a Dane might have to pay a Swedish region [10]
4. Starlike fat that reminds Swedes of people and stable food. [6]
5. An approximate percentage of Swedes finding this a really hard Danish word [9]
6. A Swedish bench a Dane could make [4]
7. "Sveper" in Danish [2]
8. How a famous aunt would dress in Swedish, but not in Danish. [9]

Vägrätt:

- | | |
|--|---|
| 9. Creature-like ruse [7] | 22. Young [9] |
| 5. Apple's dad [2] | 23. Open place [4] |
| 8. Etymologically discussed wellness institution [3] | 24. A Danish reminder [4] |
| 10. Is some wine [2] | 25. A lot of woodwind [2] |
| 11. That's not how you want to be buried [7] | 26. "skiljag" in Swedish [2] |
| 12. Late in Öresund [5] | 28. One letter bring this word forward [7] |
| 13. Way to go! [4] | 29. A tool for promoting employment and inclusion, according to them. [3] |
| 14. What love and thorn can be [4] | 30. Index, next often in a negative context [7] |
| 16. The next study read. [9] | 32. Index, next often in a negative context [7] |
| 18. A kind of excuse | 33. A word related to what's at hand, in all three languages [7] |
| 20. Three kinds of movements in both languages [4] | |

Ledträtt:

1. What Swedes might do with a letter. The names exchange that leave [4]
2. Since 1985 a constant reason to discuss in the Öresund region [9]
3. What a Dane might have to pay a Swedish region [10]
4. Starlike fat that reminds Swedes of people and stable food. [6]
5. An approximate percentage of Swedes finding this a really hard Danish word [9]
6. A Swedish bench a Dane could make [4]
7. "Sveper" in Danish [2]
8. How a famous aunt would dress in Swedish, but not in Danish. [9]
9. How a famous aunt would dress in Swedish, but not in Danish. [9]
10. Is some wine [2]
11. That's not how you want to be buried [7]
12. Late in Öresund [5]
13. Way to go! [4]
14. What love and thorn can be [4]
16. The next study read. [9]
18. A kind of excuse
20. Three kinds of movements in both languages [4]
21. What Swedes might do with a letter. The names exchange that leave [4]
22. Young [9]
23. Open place [4]
24. A Danish reminder [4]
25. A lot of woodwind [2]
26. "skiljag" in Swedish [2]
28. One letter bring this word forward [7]
29. A tool for promoting employment and inclusion, according to them. [3]
30. Index, next often in a negative context [7]
32. Index, next often in a negative context [7]
33. A word related to what's at hand, in all three languages [7]

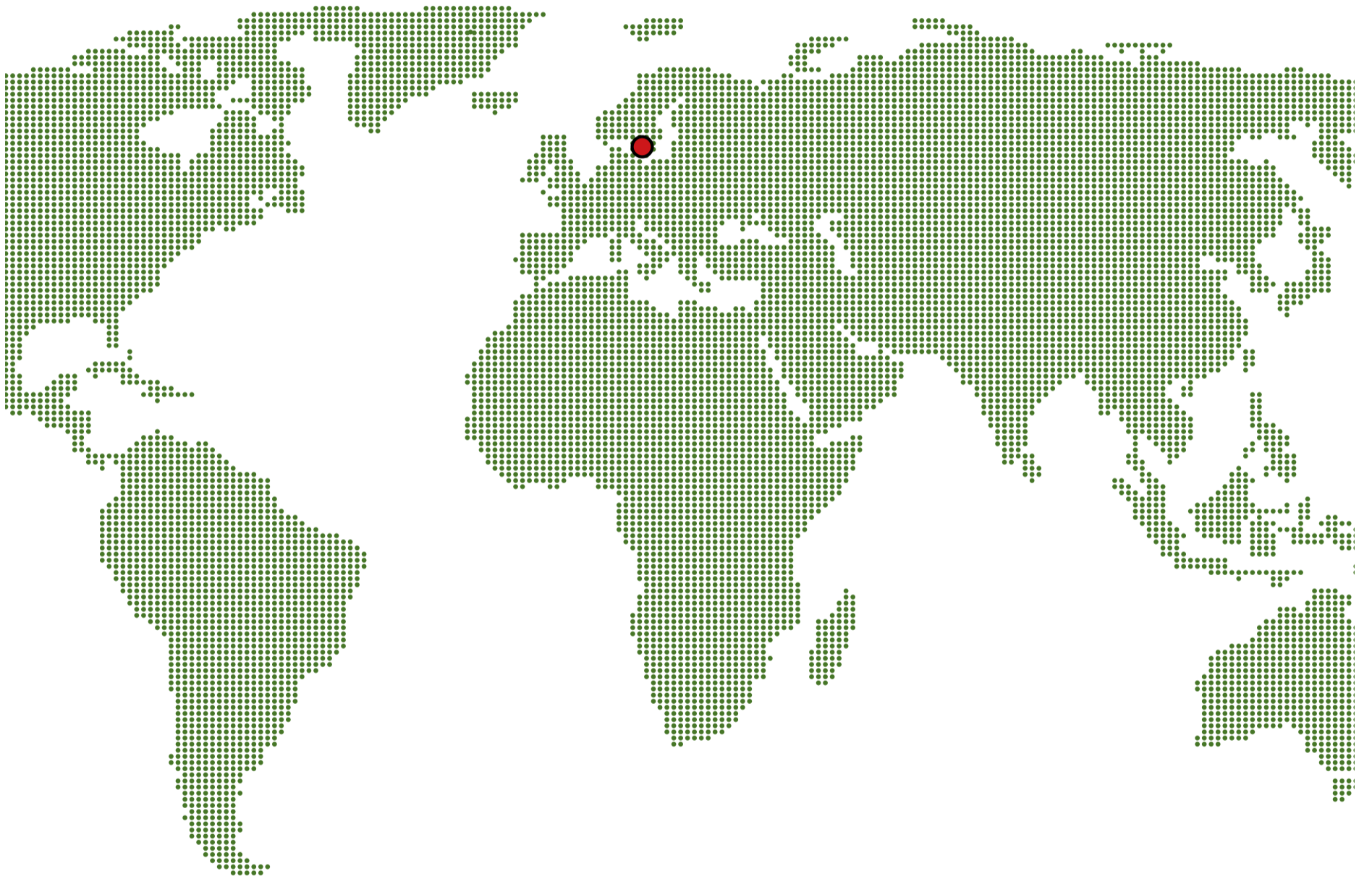


Vägrätt:

1. Kan en dra en och till.
2. Våla de vill under information.
3. Svinnets egna rekord.
4. Var inget Carlsens.
5. Potts.
6. Öljka Lars. En kross.
7. Håller igång i hela, reagerar till och och linor i kross.
8. Skogsläger.
9. Svinnets egen.
10. Svinnets egen som krossen är?
11. Kan vara hård.
12. Svinnets egen.
13. Svinnets egen.
14. Svinnets egen.
15. Svinnets egen.
16. Svinnets egen.
17. Svinnets egen.
18. Svinnets egen.
19. Svinnets egen.
20. Svinnets egen.
21. Svinnets egen.
22. Svinnets egen.
23. Svinnets egen.
24. Svinnets egen.
25. Svinnets egen.
26. Svinnets egen.
27. Svinnets egen.
28. Svinnets egen.
29. Svinnets egen.
30. Svinnets egen.
31. Svinnets egen.
32. Svinnets egen.
33. Svinnets egen.
34. Svinnets egen.
35. Svinnets egen.

Denna gång var tyvärr ingen av de insända lösningarna helt korrekt. Vi önskar lycka till med detta nummers kryss.

Xtakes



www.xtakes.se

